

Handreiking brandveiligheid vakantieparken

Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
Postbus 7010
6801 HA Arnhem
Kemperbergerweg 783, Arnhem
www.nipv.nl
info@nipv.nl
026 355 24 00

Colofon

© Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV), 2022

Auteur(s): J. Ebus, P.J. van der Graaf en J. Veeneklaas
Interne review: R. Hagen
Contactpersoon: M. Duyvis

Opdrachtgever: Programma Vitale Vakantieparken, Veiligheids- en Gezondheidsregio
Gelderland-Midden (VGGM) en Veiligheidsregio Noord- en
Oost- Gelderland (VNOG)

Contactpersonen: G. Schilder (Programma Vitale Vakantieparken), A. van Schaijk (VGGM)
en K. Noorland (VNOG)

Datum: 1 juli 2022

Wij hechten veel belang aan kennisdeling. Delen uit deze publicatie mogen dan ook worden overgenomen op voorwaarde van bronvermelding

Het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid is bij wet vastgelegd onder de naam Instituut Fysieke Veiligheid.

Inhoud

	Inleiding	4
1	Wettelijk kader	7
1.1	Inleiding	7
1.2	Overzicht wettelijk kader	7
1.3	Vergunningen en meldingen in relatie tot de brandveiligheid op vakantieparken	11
1.4	Verantwoordelijkheid	12
2	Praktijkonderwerpen	13
2.1	Het kenmerkenschema en vakantieparken	13
2.2	Brandscenario's op vakantieparken	15
2.3	Ontruiming en evacuatie op een vakantiepark	20
2.4	Inzet van hulpdiensten op een vakantiepark	24
2.5	Energietransitie op een vakantiepark	29
2.6	Overige onderwerpen	32
	Bijlage 1 Afkortingen	33
	Bijlage 2 Wet- en regelgeving	34
	Bijlage 3 Kenmerkenschema vakantiepark	40
	Bijlage 4 Bronnen	41
	Bijlage 5 Respondenten	42

Inleiding

Deze handreiking heeft als doel een overzicht te geven van de wet- en regelgeving op het gebied van brandveiligheid van vakantieparken. Naast een inhoudelijke uitleg en een overzicht van de geldende wettelijke eisen, zijn er diverse aandachtspunten en tips gegeven om de brandveiligheidsrisico's te verkleinen. Een aantal wordt vervolgens toegelicht met een voorbeeld.

Aanleiding

De Veluwe omvat een groot aantal vakantieparken, variërend van parken met luxe bungalows tot kleine, zeer eenvoudige kampeerplaatsen. Verenigd binnen het programma Vitale Vakantieparken richten elf Veluwse gemeenten en de provincie Gelderland zich op, onder andere, het aanpakken en oplossen van vraagstukken op het gebied van veiligheid en leefbaarheid die spelen op en rond de (bijna 500) vakantieparken in deze gemeenten. Brandveiligheid – belegd bij Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) en Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) – is geen prioritair onderdeel van het programma Vitale Vakantieparken, maar omdat dit onderwerp er wel raakvlakken mee heeft, is er in de afgelopen jaren binnen het programma op diverse momenten aandacht aan brandveiligheid besteed. Daarnaast hebben enkele gemeenten actie ondernomen gericht op het verbeteren van de brandveiligheid van vakantieparken op hun grondgebied.

Uit een monitor onder de elf gemeenten is gebleken dat de kennis die de gemeenten hebben over de verschillende wet- en regelgeving voor brandveiligheid van vakantieparken versnipperd is (verdeeld over onder andere bouwkundigen, planologen en juristen) en niet altijd toereikend is. Er bestaat onduidelijkheid over de van toepassing zijnde wet- en regelgeving, vergunningplicht en meldingsplicht. Bovendien is er niemand die het totaaloverzicht heeft en blijkt het in de praktijk lastig te zijn om de juiste persoon te vinden die over de noodzakelijke inhoudelijke kennis beschikt. Ook loopt men in de praktijk aan tegen het ontbreken van regelgeving, bijvoorbeeld voor natuurbranden. Kortom: er is onvoldoende zicht op de brandveiligheid van vakantieparken en de juiste informatie blijkt niet altijd beschikbaar.

Het ontbreken van regelgeving maakt het borgen en handhaven van brandveiligheid lastig; dit komt dan vooral aan op het bewust maken van ondernemers van brandveiligheidsrisico's.

Veiligheidsregio's kunnen adviezen geven, gericht op deze bewustwording, door bijvoorbeeld:

- > mee te denken en afspraken te maken over de natuurinrichting (soorten beplanting en dergelijke)
- > advies te geven over de positie van nooduitgangen.

Aanbevolen wordt over deze onderwerpen afspraken te maken met de veiligheidsregio of gemeente en deze ook vast te leggen.

Om de huidige situatie te verbeteren, hebben het programma Vitale Vakantieparken, Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) en Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG) het Nederlands Instituut Publieke Veiligheid (NIPV) gevraagd om voor de gemeenten een handreiking over brandveiligheid van vakantieparken te ontwikkelen.

Doel en doelgroep

Met deze handreiking wordt beoogd een totaaloverzicht van de wet- en regelgeving op het gebied van brandveiligheid van vakantieparken te geven, met tips of adviezen om die brandveiligheid te verbeteren. Daarnaast geeft het, waar dat van toepassing is, inzicht in het vergunningen- en meldingenregime met betrekking tot brandveiligheid.

De handreiking is primair bedoeld voor de gemeenteambtenaar die aanspreekpunt is voor vakantieparken, maar alleen generalistische kennis heeft en dus geen specialist is op het gebied van brandveiligheid van vakantieparken. Deze handreiking geeft hem of haar inzicht in de geldende wet- en regelgeving en in de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de betrokken partijen. Met deze handreiking beschikt hij of zij over voldoende basisinformatie om aan (technisch) inhoudelijke collega's verdiepende vragen te kunnen stellen.

Voor de specialist op het gebied van wet- en regelgeving voor brandveiligheid kan deze handreiking gezien worden als een wegwijzer. De specialist beschikt over de benodigde kennis van de inhoudelijke voorschriften; deze zijn daarom slechts op hoofdlijn en niet uitputtend in deze handreiking opgenomen.

Deze handreiking kan behalve voor de primaire doelgroep, de gemeenteambtenaren, ook nuttig zijn voor de recreatieondernemer/eigenaar van vakantieparken, de veiligheidsregio en de lokale brandweer.

De handreiking is mede tot stand gekomen op basis van mondelinge en schriftelijke input van de opdrachtgever, met wie een aantal inhoudelijke besprekingen is gevoerd (zie colofon: opdrachtgevers / contactpersonen).

Daarnaast zijn interviews gehouden met verschillende gemeenten en veiligheidsregio's op de Veluwe (zie bijlage 5). Hierdoor werd een beeld verkregen van brandveiligheidsonderwerpen die op vakantieparken actueel zijn, zoals:

- > wet- en regelgeving, bevoegd gezag, vergunningverlening en meldingen;
- > verantwoordelijkheden: wie is verantwoordelijk voor de brandveiligheid;
- > afstanden tussen bouwwerken en andere objecten op een vakantiepark;
- > brandveiligheidsrisico's als gevolg van de energietransitie (bijvoorbeeld met betrekking tot het laden van elektrische fietsen);
- > de risico's van het vergunningvrij bijplaatsen van kleine schuurtjes, jacuzzi's en sauna's;
- > natuurbrandrisico's in relatie tot de behoefte aan biodiversiteit (verschillende planten), de keuze en locatie van beplanting;
- > conifeerhagen, laurierstruiken en adelaarsvaren in relatie tot brandveiligheidsrisico's;
- > mogelijkheden voor de hulpdiensten;
- > evacuatie en ontruiming.

Al deze onderwerpen hebben een plaats gekregen in deze handreiking.

Afbakening

Deze handreiking gaat over brandveiligheid van vakantieparken en betreft zowel recreatiewoningen (waaronder bungalows, chalets, stacaravans, caravans en tenten) en centrale gebouwen (zoals restaurant, ontmoetingsgebouwen en dergelijke), als de invloed van natuurbranden op de brandveiligheid van vakantieparken en vice versa. Ook het terrein is onderwerp van aandacht, waarbij te denken valt aan de indeling daarvan, de beplanting op het terrein, de afstanden tussen gebouwen, de bereikbaarheid voor de hulpdiensten en de bluswatervoorziening.

In deze handreiking wordt het begrip 'vakantiepark' in algemene zin gebruikt. Daar waar een nadere specificatie nodig is voor de verschillende onderdelen die zich op een vakantiepark kunnen bevinden (bouwwerken, kampeergedeelte, terrein enzovoort), wordt dat specifiek aangegeven.

De (verouderde) *Handreiking Brandveiligheid Kampeerterrinen* van de NVBR uit 2007 was een belangrijk uitgangspunt bij het ontwikkelen van de voorliggende handreiking.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 bevat een overzicht van de geldende wet- en regelgeving voor brandveiligheid op vakantieparken. Ten behoeve van de leesbaarheid is dit hoofdstuk beknopt gehouden. Voor verdiepende informatie wordt doorverwezen naar bijlage 2, waar in tabelvorm een uitgebreider overzicht van en meer informatie over de relevante wet- en regelgeving is te vinden.

Hoofdstuk 2 behandelt praktijkonderwerpen, zoals brandscenario's, ontruiming en evacuatie, de inzet van hulpdiensten enzovoort. Dat zijn brandveiligheidsonderwerpen die op vakantieparken actueel zijn. Naast een inhoudelijke uitleg van deze onderwerpen en een overzicht van de geldende wettelijke eisen, zijn er diverse aandachtspunten en tips gegeven om de brandveiligheidsrisico's die zijn gerelateerd aan deze onderwerpen te verkleinen. Ook is een aantal voorbeelden gegeven.

In deze handreiking wordt gebruik gemaakt van kaders. Hierin worden voorbeelden of cases opgenomen of interessante input vanuit de gehouden interviews die niet in de lopende hoofdtekst past.

1 Wettelijk kader

1.1 Inleiding

De brandveiligheidsvoorschriften voor vakantieparken zijn geregeld in allerlei verschillende wetten, besluiten en (lokale) verordeningen. In deze publicatie is uitgegaan van de geldende regelgeving per 1 januari 2023, omdat op dat moment naar verwachting de Omgevingswet en bijbehorende besluiten van kracht worden.

Voorheen stonden voorschriften voor vakantieparken in de Wet ruimtelijke ordening, Wet op de openluchtrecreatie, de Brandweerwet 1985 (Brandveiligheidsverordening), de Woningwet (Bouwbesluit en Bouwverordening) en de Wet milieubeheer. Daarnaast hadden veel gemeenten plaatselijk (kampeer)beleid. De Wet op de openluchtrecreatie is vervallen in 2008. De inhoud daarvan is tussen 2008 en 2018 vooral geregeld geweest in gemeentelijk beleid. Brandveiligheidsaspecten waren voor kampeerterrainen vooral geregeld in de gemeentelijke brandbeveiligingsverordening. De Brandweerwet 1985 is op 10 oktober 2010 ingetrokken toen de Wet veiligheidsregio's in werking trad.

Onderstaand worden de Omgevingswet, het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl), Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bbgbop) en de Algemene plaatselijke verordening (APV) beknopt uiteengezet. Daarbij is de herkomst van de voorschriften weergegeven en is ook aangegeven welke wetten en besluiten zijn vervallen.

1.2 Overzicht wettelijk kader

Tendens van de afgelopen jaren is dat er steeds meer voorschriften voor vakantieparken zijn gebundeld, geüniformeerd en minder versnipperd zijn dan voorheen. De meest relevante brandveiligheidsvoorschriften voor vakantieparken zijn geregeld in het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bbgbop) en in het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). Volgens de Nota van toelichting van het Bbgbop wordt op een later moment gezien of en hoe bepalingen uit het Bbgbop kunnen worden opgenomen in het stelsel van de Omgevingswet en het Bbl. Tot die tijd geldt het Bbgbop.

Een beperkt aantal onderdelen is daarnaast geregeld in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), zoals bepaalde hoeveelheden opslag van milieugevaarlijke stoffen. Daarnaast in de gemeentelijke omgevingsplannen, de opvolger van de huidige bestemmingsplannen. Afstemming tussen de voorschriften van de afzonderlijke wet- en regelgeving blijft dus noodzakelijk. Niet alleen voor de exploitant, maar ook voor de toetsende overheid.

Daarbij komt dat het stellen van voorschriften evenals de uitvoering van de regels op verschillende niveaus is gelegen. In het ene geval worden de regels door een ministerie opgesteld (zoals het Bbl en het Bbgbp) en in andere gevallen door de gemeente (bijvoorbeeld een omgevingsplan). Hierdoor is niet altijd voor iedereen duidelijk hoe de brandveiligheid van vakantieparken geregeld is.

Omgevingswet

De Omgevingswet bundelt en moderniseert de wetten voor de leefomgeving. Zo worden de Wet ruimtelijke ordening (Wro) en een deel van de Woningwet geïntegreerd in de Omgevingswet. Hierbij gaat het onder meer om wet- en regelgeving voor bouwen, milieu, water, ruimtelijke ordening en natuur. De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. In tabel 1 van bijlage 2 staat meer (achtergrond)informatie over de Omgevingswet. Vanuit de omgevingswet worden onder andere het Bbl, Bal en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) aangestuurd.

Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)

Het Bbl bevat alle bouwtechnische voorschriften waaraan bouwwerken in Nederland moeten voldoen. Het Bouwbesluit 2012 wordt onderdeel van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl). De brandveiligheidsvoorschriften van het Bbl richten zich op de vluchtveiligheid van personen en op het voorkomen van branduitbreiding naar een ander perceel. Zie voor meer informatie tabel 2 (bijlage 2).

Het Bbl biedt de mogelijkheid om van de voorschriften af te wijken als de eigenaar d/ initiatiefnemer aantoont dat de oplossing die gekozen wordt, ten minste even veilig is als is beoogd met de voorschriften. Dit geeft mogelijkheid voor lokaal maatwerk. De gemeente is bevoegd om een dergelijke oplossing te beoordelen. Geadviseerd wordt dergelijke oplossingen vooraf te bespreken met de veiligheidsregio.

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

De Wet Milieubeheer en het activiteitenbesluit worden grotendeels geïntegreerd in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Een aantal onderdelen wordt via de zogenaamde 'bruidsschat' ook gedecentraliseerd naar het omgevingsplan van gemeenten. Daarin is ook geregeld voor welke milieubelastende activiteiten een vergunningplicht geldt. Zie voor meer informatie tabel 3 (bijlage 2).

De bruidsschat betreft regels die onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) landelijk geregeld zijn en onder de Omgevingswet naar gemeenten worden overgeheveld. Dit betekent dat gemeenten zelf kunnen bepalen of ze het betreffende voorschrift uit de Wabo (en bijbehorende besluiten zoals het Bouwbesluit 2012) ongewijzigd overnemen in het omgevingsplan, het voorschrift aanpassen of schrappen.

Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)

Hierin zijn voorschriften gegeven voor zogenaamde (brand)aandachtsgebieden voor externe veiligheidsrisico's. Dit kan met name van belang zijn voor vakantieparken die in de buurt van een snelweg of een spoorlijn liggen. Dan kan er sprake zijn van risico's als gevolg van een calamiteit, bijvoorbeeld een ongeval met gevaarlijke stoffen op de snelweg of het spoor. Het BKL geeft ook richting aan wat er in een omgevingsplan geregeld kan worden.

Invoeringsbesluit Omgevingswet

In het invoeringsbesluit Omgevingswet is de zogenaamde 'bruidsschat' opgenomen. Dit betreft bijvoorbeeld de voorschriften voor bluswater en bereikbaarheid die voorheen onderdeel waren van het Bouwbesluit 2012. Gemeenten kunnen deze voorschriften (eventueel aangepast) opnemen in hun lokale omgevingsplan.

Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen (Bbgbop)

Het Bbgbop is in 2018 in werking getreden. Het Bbgbop bevat voorschriften om de brandveiligheid op vakantieparken (maar ook op evenementen en in jachthavens) te bevorderen. Dit besluit is gebaseerd op artikel 3 van de Wet veiligheidsregio's en bevat vooral regels die voorheen te vinden waren in de gemeentelijke brandbeveiligingsverordening. Het Bbgbop is onder andere ingevoerd vanuit het oogpunt van uniformering, daar er met de brandbeveiligingsverordeningen lokaal een veelheid aan verschillende bepalingen bestond. Zie voor meer informatie tabel 4 (bijlage 2).

Relatie Bbgbop en overige wetgeving

In het Bbgbop is voor de toevoeging 'overige' gekozen om kernachtig het aanvullende karakter van dit besluit tot uitdrukking te brengen. In de wet is dat verwoord als: voor zover daarin niet bij of krachtens enige andere wet is voorzien (artikel 3, derde lid van de Wet veiligheidsregio's). Daarbij moet dan vooral gedacht worden aan de bouwregelgeving (Omgevingswet en Bbl), zoals hiervoor is besproken, maar ook aan het Bal, waarin regels zijn opgenomen over het opslaan van gevaarlijke stoffen in inrichtingen.

Termen en begrippen

Het Bbl geeft voorschriften voor bouwwerken¹. Het begrip bouwwerk is gedefinieerd in bijlage A van de Omgevingswet. Het Bbgbop geeft voorschriften voor bouwsels². In de praktijk blijkt het onderscheid tussen bouwwerken en bouwsels lastig te zijn. In bestemmingsplannen worden soms andere begrippen gebruikt. Begrippen in bestemmingsplannen wijken vaak af van begrippen in landelijke regelgeving zoals het Bbl of het Bbgbop. De gemeente Ede maakt bijvoorbeeld in haar bestemmingsplan het onderscheid tussen 'kampeermiddel' en 'recreatiewoning'. Hierover is meer informatie opgenomen in bijlage 2.

Omgevingsplannen

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is geen sprake meer van bestemmingsplannen, maar van omgevingsplannen. Omgevingsplannen hebben een grotere reikwijdte dan huidige bestemmingsplannen, omdat daarin bijvoorbeeld ook brandveiligheidsonderwerpen zoals bluswater en bereikbaarheid van hulpdiensten geregeld kunnen worden. In het omgevingsplan staan alle regels over de fysieke leefomgeving die de gemeente stelt binnen haar grondgebied. Het plan geeft een meer concrete uitwerking aan de (maatschappelijke) opgaven uit de gemeentelijke omgevingsvisie. Zie voor meer informatie tabel 5 (bijlage 2).

¹ Bouwwerk: constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren, met inbegrip van de daarvan deel uitmakende bouwwerkgebonden installaties anders dan een schip dat wordt gebruikt voor verblijf van personen en dat is bestemd en wordt gebruikt voor de vaart.

² Bouwsel: bijeenkomstent, tribune, podium of elke andere constructie die naar een plaats is gebracht of ter plaatse is geconstrueerd om daar kortstondig te functioneren.

Algemene plaatselijke verordening

Ook onder de Omgevingswet blijven evenementen een bevoegdheid van de burgemeester. Daardoor moeten ze gedeeltelijk buiten het omgevingsplan worden geregeld, in bijvoorbeeld een evenementenvergunning op grond van de APV. Per 1 januari 2023 moet de APV zijn aangepast aan de Omgevingswet. Een model daarvoor heeft de VNG reeds beschikbaar gesteld.³ Zie voor meer informatie tabel 6 (bijlage 2).

Arboregelgeving

De Arbowet regelt de verhoudingen tussen de werknemer en werkgever. Op vakantieparken is sprake van een 'arbeidsplaats' als bedoeld in artikel 1 lid 3 van de Arbowet, namelijk "iedere plaats die in verband met het verrichten van arbeid wordt of pleegt te worden gebruikt". Het belangrijkste doel van de Arbowet is het voorkomen van slachtoffers en van onveilige situaties op het werk. De Arbowet geeft richting aan beleid en arbeidsomstandigheden die daaraan voldoen. De werkgever moet zorgen voor veilige en gezonde arbeidsomstandigheden op basis van de arboregelgeving en stand der techniek. Van de werknemer wordt verwacht dat hij meewerkt aan het op een veilige manier benutten van deze omstandigheden en op een veilige manier zijn werkzaamheden verricht. Zie voor meer informatie tabel 7 (bijlage 2).

Biodiversiteit versus brandveiligheid

Sommige vakantieparken liggen in een Natura 2000-gebied of grenzen daaraan. Natura 2000-gebieden zijn aangewezen onder de Vogelrichtlijn en onder de Habitatrichtlijn. Deze zijn opgenomen in de natuurbeschermingswet 2017/2019. Deze worden onderdeel van de Omgevingswet. Beide Europese richtlijnen zijn belangrijke instrumenten om de Europese biodiversiteit te waarborgen. Alle gebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. Het onderwerp brandpreventie ontbreekt nogal eens in Natura 2000-beheerplannen. Dat betekent dat op het niveau van regelgeving en richtlijnen er nog onvoldoende afstemming is tussen enerzijds de stimulering van biodiversiteit en anderzijds brandveiligheid. Lokaal maatwerk en goede integrale afstemming tussen enerzijds natuurbeheer en anderzijds de veiligheidsregio's zijn bij de ontwikkeling en het beheer van vakantieparken belangrijk. Zo zal er én sprake zijn van voldoende biodiversiteit als beoogd met de Natura 2000-gebieden én sprake zijn van een brandveilige situatie.

Specifiek lokale richtlijnen / hulpmiddelen

Uit de gehouden interviews blijkt dat gemeenten op de Veluwe over het algemeen geen specifiek beleid hebben over de brandveiligheid van vakantieparken. Wel zijn er plaatselijke initiatieven om het brandveiligheidsbewustzijn op vakantieparken te verbeteren. Dit zijn bijvoorbeeld het 'toeristisch café' in Putten waarin voorlichting over brandveiligheid op vakantieparken wordt gegeven.

Ook zijn lokaal flyers ontwikkeld voor recreatieondernemers en recreanten, zoals:

- > de flyer *Natuurbrandtips recreanten in natuurgebieden*⁴
- > de flyer *Natuurbrandtips recreatieondernemers in natuurgebieden*⁵

³ <https://vng.nl/brieven/wijziging-model-apv-ivm-omgevingswet>.

⁴ <https://www.brandweer.nl/wp-content/uploads/2022/01/tips-recreanten.pdf>

⁵ <https://www.brandweer.nl/wp-content/uploads/2022/01/Tips-recreatieondernemingen.pdf>

Verder zijn er voorbeelden van lokale richtlijnen / hulpmiddelen die gebruikt kunnen worden bij de beoordeling van de brandveiligheid van vakantieparken:

- > *Notitie brandveiligheidseisen en richtlijnen voor vakantieparken Harderwijk* (april 2020)⁶, met daarin de uitwerking van een aantal brandveiligheidsaspecten. Deze richtlijn is overigens nog gebaseerd op de huidige wetgeving.
- > De VNOG werkt met een eigen *Controlelijst brandveilig gebruik recreatieterreinen* op basis waarvan gestructureerd controles op het gebied van brandveiligheid kunnen worden uitgevoerd op vakantieparken.
- > De Risico Analyse Monitor (RAM) is een tool die een aantal veiligheidsregio's gebruiken om risico's visueel in beeld te brengen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de invalshoeken van het kenmerkschema zoals de brandveiligheid en zelfredzaamheid (toelichting kenmerkschema zie paragraaf 2.1)

Aanbevolen wordt om dergelijke richtlijnen en checklist af te stemmen op meest actuele wetgeving. De voorliggende handreiking kan daarvoor als input worden gebruikt. Verder is het van belang om in dergelijke richtlijnen / checklists onderscheid te maken in zaken die wettelijk verplicht zijn en in (bovenwettelijke) adviezen waarmee de brandveiligheid op vakantieparken verder vergroot kan worden.

1.3 Vergunningen en meldingen in relatie tot de brandveiligheid op vakantieparken

De vergunningen of meldingen die van toepassing zijn op vakantieparken en die betrekking hebben op de brandveiligheid staan hieronder beschreven:

- > Voor bepaalde bouwactiviteiten is een omgevingsvergunning voor het bouwen noodzakelijk. Het Bbl regelt in welke gevallen een omgevingsvergunning voor het bouwen of voor een omgevingsplanactiviteit noodzakelijk is. Zie voor meer informatie over deze vergunningen de publicatie *Bouwtechnische regels onder de Omgevingswet*.⁷
- > Een gebruiksmelding voor het gebruik van bouwwerken op een vakantiepark voor een bepaald aantal personen (afhankelijk van de functie). Het Bbl regelt in welke gevallen een gebruiksmelding moet worden gedaan. Zie voor meer informatie tabel 2 in bijlage 2.
- > Een gebruiksmelding voor het gebruik van verblijfsruimten⁸ in zogenaamde 'plaatsen' op een vakantiepark voor een bepaald aantal personen. Het Bbgbop regelt in welke gevallen een gebruiksmelding moet worden gedaan. Zie voor meer informatie tabel 4 in bijlage 2.
- > Een melding of vergunning voor het opslaan van bepaalde gevaarlijke stoffen. Het Bal regelt in welke gevallen een melding moet worden gedaan of een vergunning moet worden aangevraagd. Zie voor meer informatie tabel 3 in bijlage 2.
- > Evenementenvergunning voor het laten plaatsvinden van evenementen met een groot aantal personen op een vakantiepark. De APV regelt in welke gevallen een evenementenvergunning verplicht is. Zie voor meer informatie tabel 6 in bijlage 2.

⁶ https://www.vitalevakantieparken.nl/vitale-vakantieparken/_sitefiles/file/downloads/rapporten/gemeente-harderwijk-2020-notitie-brandveiligheidseisen-en-richtlijnen-voor-vakantieparken.pdf

⁷ <https://www.bwtinfo.nl/nieuws-download/684/20210413-Handreiking-VBWTN.pdf>.

⁸ *Verblijfsruimte*: ruimte voor het verblijven van personen. *Ruimte*: voor personen toegankelijk bouwsel of deel van een bouwsel. *Besloten ruimte*: een ruimte die door scheidingsconstructies omsloten is.

1.4 Verantwoordelijkheid

Bij een vakantiepark zijn veel verschillende personen en instanties betrokken. Dit heeft onder andere tot gevolg dat niet altijd duidelijk is wie verantwoordelijk is voor de brandveiligheid op een dergelijk park. De verantwoordelijkheid voor de brandveiligheid ligt primair bij de eigenaar of exploitant van het vakantiepark. Uiteraard kan deze met andere partijen afspraken maken om een deel van de verantwoordelijkheid over te nemen. Denk bijvoorbeeld aan de keuring van brandveiligheidsinstallaties (brandmeldinstallatie, blusmiddelen, etc.) door een erkend installateur. De gemeente, of de veiligheidsregio als adviseur van de gemeente, kan tijdens een controle erop toezien of deze keuringen zijn uitgevoerd.

Burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente zijn in alle gevallen het bevoegd gezag om toezicht te houden op de brandveiligheid van een vakantiepark en in het uiterste geval handhavend op te treden. Voor natuurregelgeving is dat de provincie, maar het onderdeel natuurbrandbeheersing is daarin over het algemeen nog zeer beperkt uitgewerkt. De gemeente kan zich voor brandveiligheidsvraagstukken door de veiligheidsregio laten adviseren en kan ook het toezicht op de brandveiligheid door de veiligheidsregio laten uitvoeren. Vanzelfsprekend hebben ook de vakantiegasten een verantwoordelijkheid voor 'brandveilig gedrag'. Om veiligheidsbewustzijn en veilig gedrag te stimuleren, kan door de gemeente of veiligheidsregio voorlichting worden gegeven, kunnen flyers worden uitgedeeld op het vakantiepark of kunnen ontruimingsoefeningen worden gehouden.

2 Praktijkonderwerpen

In dit hoofdstuk wordt een aantal praktijkonderwerpen besproken. Bij de uitwerking van deze onderwerpen wordt gebruikgemaakt van het 'kenmerkenschema' uit het boek *Basis voor brandveiligheid* (IFV, 2017).⁹ De werking van dit schema wordt uitgelegd in paragraaf 2.1.

Paragrafen 2.2 tot en met 2.5 bevatten de uitwerking van de volgende onderwerpen:

- > brandscenario's (waaronder natuurbranden) op vakantieparken;
- > ontruiming en evacuatie van een vakantiepark;
- > de inzet van hulpdiensten op een vakantiepark;
- > de energietransitie op een vakantiepark.

De overige onderwerpen worden in paragraaf 2.6 besproken.

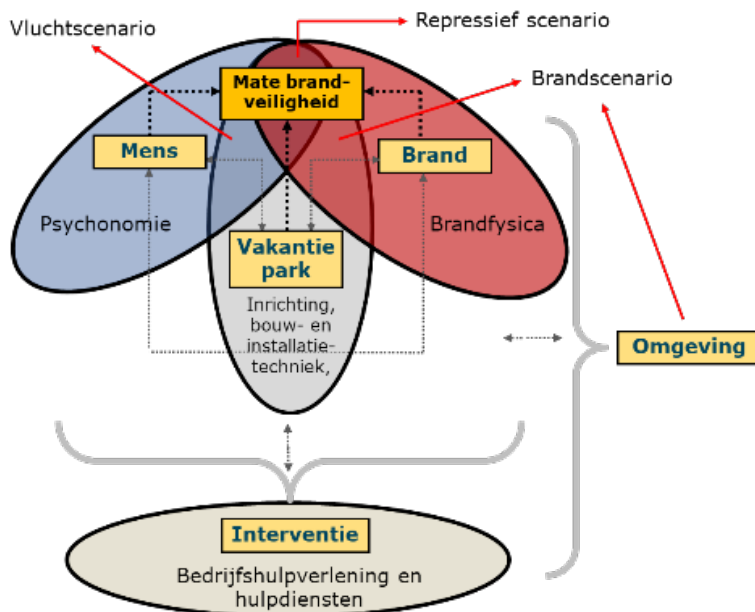
2.1 Het kenmerkenschema en vakantieparken

De brandveiligheidsvoorschriften in de wet- en regelgeving bevatten de minimale eisen voor de brandveiligheid. Economische schade als gevolg van een brand en de impact daarvan op het vakantiepark als bedrijf vormen geen onderdeel van deze regelgeving. Daarnaast richt de regelgeving zich op afzonderlijke elementen op het vakantiepark zoals een gebouw, een bouwsel of installatie, maar niet op de onderlinge samenhang en integraliteit. Tenslotte komen de uitgangspunten van de regelgeving niet altijd overeen met de praktijk. Zo wordt er bijvoorbeeld van uitgegaan dat personen gemiddeld zelfredzaam zijn en zelfstandig kunnen vluchten in het geval van brand. Dat is echter zeker niet altijd het geval.

Dit alles betekent, dat de mate van brandveiligheid van veel vakantieparken niet bekend is. Om de mate van brandveiligheid inzichtelijk te kunnen maken en integraal te kunnen beoordelen, kan gebruikgemaakt worden van het kenmerkenschema uit het boek *Basis voor brandveiligheid* (IFV, 2017). Het originele kenmerkenschema is hiertoe aangepast tot een kenmerkenschema speciaal voor vakantieparken (zie figuur 2.1 op de volgende pagina). Het benadert de brandveiligheid vanuit vijf invalshoeken in onderlinge samenhang: de brandkenmerken, de kenmerken van het vakantiepark zelf, de menskenmerken, de interventiekenmerken en de omgevingskenmerken.

Het kenmerkenschema kan als hulpmiddel worden gebruikt bij een doelgerichte aanpak door inzichtelijk te maken hoe de kenmerken onderling samenhangen, of er mogelijk sprake is van een brandonveilige situatie en met welke maatregelen de kenmerken beïnvloed kunnen worden om het doel – een daadwerkelijk brandveilig vakantiepark – te kunnen bereiken.

⁹ <https://nipv.nl/basis-voor-brandveiligheid/>

Figuur 2.1 Kenmerkschema vakantiepark

Elk kenmerk, dat een bepaalde relatie heeft met brand, wordt hieronder kort toegelicht aan de hand van een voorbeeld.

2.1.1 De kenmerken van het vakantiepark

Onder deze kenmerken valt de inrichting van het park met wegen, toe- en uitgangen, op het park aanwezige vegetatie, gebouwen, bouwsels, installaties, etcetera.

Voorbeeld van de relatie tussen de kenmerken van het vakantiepark en brandveiligheid

Vegetatie tussen staplaatsen op een camping, zoals bijvoorbeeld een coniferen haag, kan leiden tot (snellere) brandoverslag tussen staplaatsen. Daarnaast heeft een vakantiepark vaak relatief smalle wegen, hetgeen invloed heeft op de snelheid van de ontruiming bij brand en de mogelijkheden voor de hulpdiensten om met materieel het park binnen te rijden.

2.1.2 De menskenmerken

Dit zijn de kenmerken van de mensen die op het vakantiepark verblijven met elk hun eigen eigenschappen en gedrag bij brand.

Voorbeeld van de relatie tussen menskenmerken en brandveiligheid

Het alarmeren, het evacueren en/of ontruimen van een vakantiepark waarop veel senioren verblijven, kan bij brand meer tijd in beslag nemen, bijvoorbeeld omdat men minder goed hoort of zich minder snel kan voortbewegen.

2.1.3 De brandkenmerken

De kenmerken van de brand zijn afhankelijk van de locatie van de brand, de beschikbare brandstof en zuurstof. Deze factoren zijn bepalend voor de brandontwikkeling en brand-effecten zoals rook. Het brandscenario waar het vakantiepark mee te maken krijgt, is mede afhankelijk van de kenmerken van het vakantiepark zelf.

Voorbeeld van de relatie tussen de brandkenmerken en brandveiligheid

De lichtgewicht constructie van een caravan met veel brandbare materialen kan ervoor zorgen dat een brand zich in een caravan snel kan ontwikkelen. Op een vakantiepark waar kampeermiddelen dicht bij elkaar staan, kan een brand in een caravan als gevolg van de warmtestraling eenvoudig overslaan naar andere caravans.

2.1.4 Interventiekenmerken

Hieronder valt naast de inzet van de brandweer ook die van de interne hulpverleningsorganisatie van het vakantiepark die mogelijk een beginnende brand kan blussen of ingezet kan worden voor ontruimings- of evacuatie doeleinden in geval van een brand. Ook het geven van voorlichting over brandveiligheid op het vakantiepark kan als een interventiekenmerk worden gezien. Daarnaast valt hieronder ook de ligging ten opzichte van de brandweerkazernes in verband met de aanrijtijd, de snelheid en de slagkracht van de interventie.

Voorbeeld van de relatie tussen de interventiekenmerken en brandveiligheid

Bij een brand in een gebouw kan de interne hulpverleningsorganisatie zorgen voor de ontruiming van het gebouw en mogelijk een bluspoging uitvoeren. De mate waarin interventie nodig is door de brandweer is afhankelijk van het brandscenario, maar ook van de mensenkenmerken en het aantal mensen dat door het brandscenario bedreigd wordt.

2.1.5 Omgevingskenmerken

Hieronder valt bijvoorbeeld de geografische ligging van het vakantiepark. Hieronder valt bijvoorbeeld de ligging ten opzichte van risicovolle elementen in de omgeving (bijvoorbeeld een gebied met risico's van natuurbrand) en de bereikbaarheid van het vakantiepark door de brandweer.

Voorbeeld van de relatie tussen de omgevingskenmerken en brandveiligheid

Een vakantiepark dat gesitueerd is in een natuurgebied of grenst aan een natuurgebied kan bedreigd worden door brand in het natuurgebied, of andersom. De bereikbaarheid van het vakantiepark speelt niet alleen een rol bij het kunnen optreden door de brandweer maar ook bij de eventueel noodzakelijke ontruiming van het vakantiepark.

2.2 Brandscenario's op vakantieparken

Het te verwachten brandscenario kan per vakantiepark verschillen. Waar op het ene park alleen een kleine recreatieruimte aanwezig is, is er op andere parken een grote plaza met zwembad aanwezig. Per vakantiepark kan bepaald worden wat de maatgevende brandscenario's zijn. Als een bepaald brandscenario voor de betrokken partijen niet acceptabel is, kunnen er aanvullende voorzieningen getroffen worden om de kans op dat brandscenario te beperken.

2.2.1 Brandscenario gebouw

Een brand in een gebouw op een vakantiepark kan grote gevolgen hebben. Allereerst voor de vakantiegasten in het gebouw zelf: zij moeten zo snel mogelijk vluchten. Daarnaast kan een brand in een gebouw zich uitbreiden naar andere gebouwen of objecten, of zich via vegetatie in de buurt van het gebouw verder verspreiden.

Wet- en regelgeving

In het Bbl staan technische bouwvoorschriften uit het oogpunt van (brand)veiligheid; dit zijn de minimale eisen waar een gebouw aan moet voldoen. De voorschriften zijn er niet om economische schade te beperken. Een bouwplan moet aan deze voorschriften voldoen voordat de (bouw)vergunning wordt verleend. Er worden ook eisen gesteld die tot doel hebben branduitbreiding te beperken. Dit wordt gedaan door eisen te stellen aan de maximale omvang van een brand. Een gebouw moet ingedeeld worden in brandcompartimenten en er wordt voorgeschreven hoe lang een brand en de daarbij vrijkomende rook binnen dit compartiment moet worden gehouden voordat deze zich mag uitbreiden naar een ander brandcompartiment in hetzelfde gebouw of naar een nabij gesitueerd gebouw. In het Bbl staan ook voorschriften voor vluchtroutes om te zorgen dat men bij brand voldoende snel en veilig buiten kan komen. Er worden onder andere eisen gesteld aan de maximale afstand tot een uitgang en aan het aantal uitgangen. Er wordt daarbij van uitgegaan dat personen gemiddeld zelfredzaam zijn. Dit houdt in dat het merendeel van de personen in een gebouw kan vluchten via een vloer, trap of hellingbaan.

Verantwoordelijkheden

Burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente houden toezicht op de brandveiligheid van vakantieparken en laten dit meestal uitvoeren door de veiligheidsregio. In het uiterste geval kan de gemeente handhavend optreden. De eigenaar of exploitant van het vakantiepark is primair verantwoordelijk voor de brandveiligheid van het vakantiepark en voor het voldoen van de regels. De vakantiegasten zijn uiteraard zelf verantwoordelijk voor brandveilig gedrag.

Overige aandachtspunten met betrekking tot brandveiligheid

- > Uitgangspunt in de bouwregelgeving is dat personen gemiddeld zelfredzaam zijn. In de praktijk is dit niet altijd het geval. Als er in een gebouw een populatie aanwezig is van met name minder of niet-zelfredzame personen dan kunnen aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn om deze personen veilig te kunnen laten vluchten. Denk hierbij aan een interne organisatie die de evacuatie begeleidt (zie paragraaf 2.3.2) of het realiseren van vluchtroutes waarbij een hoogteverschil niet via een trap moet worden overbrugd.
- > Met name bij de bestaande bouw zijn brandcompartimenten van grote omvang toegestaan. Dit houdt in dat bij brand alles binnen het brandcompartiment verloren kan gaan. Dit kan van grote invloed zijn op de bedrijfscontinuïteit van het vakantiepark. Door aanvullende maatregelen te nemen kan de kans op het volledig verloren gaan van het brandcompartiment worden beperkt. Denk daarbij aan extra brandcompartimentering, detectie, deuren met deurdrangers ter beperking van rookverspreiding, et cetera.

2.2.2 Brandscenario bouwsel

Naast gebouwen zoals recreatiewoningen en chalets staan er op vakantieparken vaak 'bouwsels' zoals kampeermiddelen (tenten en campers), bijeenkomsttenten of podia. Ook in deze bouwsels kan brand ontstaan en zich verder verspreiden.

Wet- en regelgeving

In het Bbgbop staan net zoals in het Bbl voorschriften voor de brandveiligheid. Er worden voorwaarden gesteld aan brandcompartimentering voor bouwsels, voor clusters met kampeermiddelen en afvalcontainer(s) met een totale inhoud van meer dan 10 m³. Daarbij worden ook voorschriften gegeven voor de onderlinge afstand tussen brandcompartimenten. Als door afstand tussen deze brandcompartimenten brandoverslag wordt voorkomen, mogen zich tussen de brandcompartimenten in alleen niet-brandgevaarlijke levende natuur of vervoermiddelen bevinden. Er mogen geen andere (grotere) brandbare materialen aanwezig zijn die brandoverslag kunnen bevorderen. In het Bbgbop staan ook de voorschriften voor het vluchten bij brand.

Verantwoordelijkheden

Zie 'brandscenario gebouw' in paragraaf 2.2.1 van deze handreiking.

Overige aandachtspunten met betrekking tot brandveiligheid

Zie het eerste punt in de overeenkomstige subparagraaf 2.2.1 van deze handreiking bij 'brandscenario gebouw'.

2.2.3 Brandscenario brandoverslag tussen brandcompartimenten

Een eenmaal ontstane brand kan zich snel verder ontwikkelen en uitbreiden naar andere gedeelten van het vakantiepark, zoals andere recreatiewoningen, parkeermiddelen of naar vegetatie die in de buurt van de brand aanwezig is.

Wet- en regelgeving

Er worden eisen gesteld aan de brandwerendheid tussen brandcompartimenten op een vakantiepark (Bbl, Bbgbop). Als er geen brandwerende scheidingsconstructie aanwezig is zoals bijvoorbeeld een brandwerende muur (met een weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag), dan kan deze brandwerendheid worden verkregen door voldoende afstand te houden tussen de brandcompartimenten. De tussenliggende ruimte moet volgens de regelgeving vrij zijn van materialen, anders dan niet-brandgevaarlijke levende natuur of vervoermiddelen, die brandoverslag kunnen bevorderen.

Verantwoordelijkheden

Zie 'brandscenario gebouw'.

Overige aandachtspunten met betrekking tot brandveiligheid

Hoewel de wet een uitzondering maakt voor vervoermiddelen en niet-brandgevaarlijke levende natuur tussen verschillende brandcompartimenten, kan een brand zich in de praktijk wel degelijk uitbreiden via vervoermiddelen en vegetatiesoorten die goed brandbaar zijn, zoals bijvoorbeeld coniferen. De juridische mogelijkheden om conifeerhagen te (laten) verwijderen zijn zeer beperkt. Dit kan alleen in situaties waarbij er sprake is van een acuut brandveiligheidsrisico. De beheerder van het vakantiepark kan echter door zelf aanvullende voorwaarden te stellen of maatregelen te nemen, de kans op branduitbreiding tussen brandcompartimenten verlagen. Bovendien kan de keuze worden gemaakt sowieso geen goed brandbare vegetatie zoals coniferen of bepaalde typen laurierstruiken, te gebruiken als beplanting.

Casus

Op een vakantiepark wordt geconstateerd dat de onderlinge afstand tussen enkele stacaravans minder dan 2 meter is, omdat deze stacaravans zijn uitgebouwd. Hierdoor is er bij brand een reële kans op brandoverslag. Omdat een uitbouw aan stacaravans in veel gevallen vergunningsvrij mag worden gebouwd, blijven dergelijke uitbouwsels nogal eens buiten beeld.

Wetgeving van toepassing: Woningwet / Bbl.

Bevoegd gezag: gemeente.

Vergunningsplicht: in de meeste gevallen niet vergunningsplichtig.

Omgevingsplan: er kunnen voorschriften opgenomen worden met betrekking tot de minimale afstand tussen bouwwerken zoals stacaravans.

Uitwerking

Een stacaravan is overwegend een bouwwerk met een logies- of woonfunctie en valt onder de Woningwet. Door de geringe afmeting is een stacaravan meestal niet vergunningplichtig. Er moet echter wel aan de voorschriften uit het Bbl worden voldaan. Tussen de stacaravans moet een weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag (wbdbo) aanwezig zijn.¹⁰ Voor bestaande bouw geldt een eis van 20 minuten en bij nieuwbouw van 30 minuten. In de NVBR - *Handreiking Brandveiligheid kampeertreinen* uit 2007 staat dat er bij een onderlinge afstand van 3 meter volstaan kan worden met een wbdbo van 20 minuten. Voor een wbdbo van 30 minuten is een onderlinge afstand van 5 meter noodzakelijk.

2.2.4 Brandscenario natuurbrand

In natuurgebieden, waaronder de Veluwe, is in droge perioden (voorjaar en zomer) sprake van een risico op natuurbrand. Natuurbranden kunnen onder bepaalde meteorologische omstandigheden onbeheersbaar worden. Door de klimaatverandering neemt die kans toe. Risico- en Natuurbrandbeheersing zijn daarom op recreatieparken gelegen in, dan wel direct grenzend aan natuurgebieden van essentieel belang.

¹⁰ Elke stacaravan moet in een eigen subbrandcompartiment liggen. Daarnaast moet een stacaravan in een brandcompartiment liggen. Er mogen meerdere stacaravans in één brandcompartiment liggen.

Op een vakantiepark zelf kan bijvoorbeeld een brand van een gebouw, bouwsel of voertuig of een andere oorzaak leiden tot natuurbrand buiten het park. Er is dan geen sprake meer van een lokale brand op het vakantiepark, maar van een zogenaamde 'travelling fire', een brand die zich op het park via vegetatie en objecten voortbeweegt en mogelijk ook buiten het park. In welke mate een natuurbrand een bedreiging kan vormen voor het vakantiepark of daarbuiten is van diverse factoren afhankelijk, zoals de soort vegetatie, de mate van droogte en de inrichting van het vakantiepark en de omgeving daarvan. Het brandscenario natuurbrand op of nabij een vakantiepark kan van grote invloed zijn op de mate van brandveiligheid; desondanks is het geen scenario waar in de huidige wet- en regelgeving rekening mee wordt gehouden.

Wet- en regelgeving

Voor natuurbranden is er nauwelijks wet- en regelgeving. In het Bbgbop staan wel voorschriften om de kans op het ontstaan van een natuurbrand te verlagen. Of de brandweer een interventie kan uitvoeren op het vakantiepark is onder andere afhankelijk van de inrichting van het park en de aanwezige bluswatervoorziening.

Met inwerkingtreding van de omgevingswet zijn er mogelijkheden om in het omgevingsplan planregels op te nemen die zijn gericht op de beperking van de risico's als gevolg van een natuurbrand.

Bevoegd gezag

Burgemeester en wethouders.

Overige aandachtspunten met betrekking tot brandveiligheid

Een natuurbrand op of in de omgeving van een vakantiepark kan afhankelijk van de omvang een gedeeltelijke of totale ontruiming van het park noodzakelijk maken. De kans op branduitbreiding kan beperkt worden door maatregelen te treffen. De *Toolbox gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing*¹¹ (Brandweer Nederland, 2021) biedt hiervoor handvatten.

De Adelaarsvaren is een zich snel vermeerderende plant die in een bepaalde periode van het jaar uiterst brandbaar is. Als er brand ontstaat in deze varens of de varens bij brand betrokken raken, kan er een natuurbrand op het park ontstaan die zich snel uitbreidt. Als een dergelijke goed brandbare vegetatie aaneengesloten tussen de gebouwen of bouwsels aanwezig is, kan dit leiden tot brandoverslag naar deze gebouwen en bouwsels. Bovendien is het van belang om ook installaties zoals propaantanks en vuurplaatsen vrij te houden van brandbare vegetatie.

¹¹ <https://archieff.nipv.nl/wp-content/uploads/sites/2/2022/03/20210630-BwNL-Toolbox-Gebiedsgerichte-aanpak-natuurbrandbeheersing.pdf>

Om verlies aan biodiversiteit en ecosystemen een halt toe te roepen, vraagt Europese regelgeving om bij de inrichting van een vakantiepark na te denken over biodiversiteit. Dit kan tot uiting komen in de keuze voor een bepaalde beplanting. Bovendien willen eigenaren of exploitanten van vakantieparken ook zelf graag de biodiversiteit op hun parken vergroten en bij voorkeur met bij de locatie passende beplanting (bijvoorbeeld beplanting die kenmerkend is voor de Veluwe voor parken gelegen in dat gebied). De keuze voor de beplanting en locatie daarvan hebben echter invloed op de brandveiligheid en mogelijke risico's op het ontstaan en uitbreiden van brand. Het is daarom raadzaam in de keuze voor de beplanting en de locatie daarvan zowel biodiversiteit als brandveiligheid mee te nemen. Hieraan kan invulling worden gegeven door 'brandversnellers' zoals conifeerhagen te verwijderen of op een locatie te planten waar ze niet of nauwelijks bijdragen aan de branduitbreiding. Of er kan bijv. moeilijk brandbare beplanting worden gebruikt.

Algemene aandachtspunten ter beperking van natuurbrandrisico's

Onderstaand volgt een aantal aandachtspunten en begrippen voor de beperking van natuurbrandrisico's:

- > 'Verloving', dat wil zeggen: het vervangen van naaldhout door loofhout.
- > Beperken van coniferen en olie/harshoudende beplanting .
- > 'Compartimenteren' van (zeer) brandbare begroeiing (singels, gangen, corridors, stroken), c.q. afstand aanhouden ten opzichte van bouwwerken en bouwsels.
- > Parkeren in hoog gras voorkomen.
- > Propaantanks rondom tenminste 3 m vrijhouden van brandbare vegetatie.
- > Specifieke barbecue-plaatsen inrichten waar er weinig risico is op het ontstaan van brand of uitbreiding daarvan richting vegetatie, strooisel-laag, bouwwerken en bouwsels.
- > Goten en daken vrijhouden van droog blad.

2.3 Ontruiming en evacuatie op een vakantiepark

2.3.1 Inleiding

Als er een brand ontstaat op of nabij een vakantiepark kunnen de effecten daarvan een bedreiging vormen voor personen die zich op het park bevinden. Dit kan ertoe leiden dat het ontruimen van het park noodzakelijk is. Het is van belang dat er voor kwetsbare personen hulp beschikbaar is bij de evacuatie. Een (natuur)brand buiten het vakantiepark die het vakantiepark bedreigt is echter een scenario dat niet altijd wordt meegenomen in planvorming.

Het succesvol ontruimen van een park is onder andere afhankelijk van het aantal gasten, de afstand en ligging van een park ten opzichte van andere parken en menselijk gedrag. Juist ten tijde van een ontruiming is het van belang dat gasten zich veilig gedragen (gehoor geven aan de instructies, niet achterblijven op het park), zodat op de snelste manier geëvacueerd en gevlucht kan worden. In sommige gevallen kan evacueren te voet de snelste optie zijn. In dat geval zullen de gasten hun auto moeten laten staan. Het willen redden van kinderen, minder zelfredzame personen, dieren en spullen kan een ontruiming lastiger maken.

Dat betekent dat het van belang is om aan vakantiegasten voorlichting te geven over de brandveiligheid op het park ter vergroting van de risicoperceptie. Dat kan in de praktijk middels risico- en crisiscommunicatie met behulp van flyers of door een groepswhatsapp voor vaste gasten. Doel hiervan is om deze als zogenaamd lokaal bekenden helpen bij de ontruiming van het park.

Daarnaast is de aansluiting van het park op het wegennet van belang. Dat betreft het aantal aansluitingen, maar ook de wijze van aansluiting op het wegennet en de overzichtelijkheid daarvan. Dit heeft naast de gevolgen voor de ontruiming ook gevolgen voor de bereikbaarheid van de hulpdiensten. Voor grotere parken is een 2^e aansluiting daarom belangrijk.

Parkeerproblemen en de positionering van containers kunnen er de oorzaak van zijn dat vluchtroutes bij een ontruiming geblokkeerd zijn. Dit geldt ook voor slagbomen en toegangscontrolesystemen tijdens de ontruiming. In relatie met snel ontruimen van een park zouden slagbomen in noodsituaties vrij bedienbaar moeten zijn of in geopende stand vastgezet. Geef in voorlichting over brandveiligheid voor ondernemers en vakantiegasten mee dat dat het vrijhouden van vluchtroutes essentieel is voor een veilige ontruiming.

Voor de ontruiming van vakantieparken is een model-ontruimingsplan beschikbaar op de site van de Hiswa Recron¹². Deze is gemaakt met het oog op natuurbranden, maar is ook bruikbaar voor grootschalige ontruiming van een vakantiepark.

Bij de ontruiming wordt in de regelgeving onderscheid gemaakt tussen gebouwen en plaatsen zoals het gehele park. In de volgende paragrafen wordt dat verder uitgewerkt.

2.3.2 Ontruimen van gebouwen

Als er brand is in een gebouw op een vakantiepark is het noodzakelijk dat het gebouw ontruimd wordt om te voorkomen dat er slachtoffers vallen. Uitgangspunt van de bouwregelgeving is dat personen die zelfredzaam zijn, zelfstandig het gebouw verlaten. In de praktijk blijkt dit echter niet altijd zo te verlopen en blijkt ondersteuning nogal eens noodzakelijk te zijn. Hiervoor is een basishulpverlening nodig die erop gericht is dat incidenten geen of zo weinig mogelijk schadelijke gevolgen hebben voor de aanwezigen.

Wet- en regelgeving en bevoegd gezag

1. Arbeidsomstandighedenwet artikel 3.1.e

De hulpverlening bij brand, waaronder ook de ontruiming van het gebouw, is voor werknemers geregeld op grond van de Arbeidsomstandighedenwet. In de praktijk is het gebruikelijk dat een werkgever bij de organisatie van de bedrijfshulpverlening in een bouwwerk ook rekening houdt met de evacuatie van aanwezige niet-werknemers. Vanuit de Arbowet is het verplicht dat er een organisatie is die effectief kan handelen bij een calamiteit zoals een brand. Er geldt geen harde verplichting om een ontruimingsplan op te stellen. Bij het opstellen van een ontruimingsplan kan voor gebouwen NEN 8112 gebruikt worden.

Bevoegd gezag

Nederlandse arbeidsinspectie.

¹² <https://www.hiswarecron.nl/kennisbank/5357/veiligheid-bij-calamiteiten>

2. Bbl artikel 6.20

In het Bbl wordt de hulpverlening bij brand geregeld voor iedereen die zich in een bouwwerk of gebruiksfunctie (gedeelte van het gebouw) bevindt. Artikel 6.20 lid 1 schrijft voor dat er voldoende personen moeten zijn aangewezen om de ontruiming bij brand in een gebouw voldoende snel te laten verlopen als:

- > in een bouwwerk een brandmeldinstallatie aanwezig is op basis van artikel 3.115, of
- > voor het bouwwerk een gebruiksmelding is gedaan als bedoeld in artikel 6.7.

Op basis van artikel 6.20 lid 3 moet een bouwwerk met een brandmeldinstallatie als bedoeld in artikel 3.115 een ontruimingsplan hebben.

Voor kleine bouwwerken zonder brandmeldinstallaties of waar minder dan 50 personen aanwezig zijn, geldt deze verplichting niet.

Bevoegd gezag

Burgemeester en wethouders.

2.3.3 Ontruimen (van een gedeelte) van een plaats (vakantiepark)

Een plaats is conform de definitie in het Bbgbp een 'ruimtelijk begrensde oppervlakte, bestaande uit ten minste een gebied of bouwsel of een samenstelling daarvan'. Een gebied is een open deel van de plaats dat geen bouwsel of bouwwerk is waar personen zich vrij kunnen bewegen. De betekenis van de begrippen 'bouwwerk' en 'bouwsel' zijn reeds eerder in deze handreiking behandeld. Vanuit het oogpunt van brandveiligheid is er sprake van interactie tussen het gebied, de bouwsels en bouwwerken op een vakantiepark.

Als er brand is in een bouwsel op een vakantiepark is het noodzakelijk dat het bouwsel en de directe omgeving daarvan worden ontruimd om te voorkomen dat er slachtoffers vallen. Uitgangspunt van de bouwregelgeving is dat personen die zelfredzaam zijn zelfstandig het bouwsel verlaten. In de praktijk blijkt dit niet altijd mogelijk te zijn en is ondersteuning nodig. Hiervoor is een basishulpverlening noodzakelijk die erop gericht is dat incidenten geen of zo weinig mogelijk schadelijke gevolgen hebben voor de aanwezigen.

Wet- en regelgeving en bevoegd gezag

1. *Arbeidsomstandighedenwet artikel 3.1.e*

Zie paragraaf 2.3.2. Deze verplichting geldt naast gebouwen ook voor andere onderdelen op het vakantiepark waaraan werkzaamheden worden verricht, zoals bouwsels.

Bevoegd gezag

Nederlandse arbeidsinspectie

2. *Bbgbp artikel 4.22*

In artikel 4.22 worden de voorschriften gegeven voor de basishulpverlening en het ontruimingsplan. Op basis van artikel 4.22 lid 1 geldt voor een plaats of een gedeelte van een plaats waarvoor op basis van artikel 2.1 een gebruiksmelding noodzakelijk is (zie paragraaf 1.3 van deze handreiking) de verplichting dat degene die het gebruik van een plaats organiseert maatregelen neemt gericht op: het verlenen van eerste hulp, het ontruimen, het bestrijden van een beginnende brand en het alarmeren, opvangen en informeren van de hulpverleningsdiensten.

De gebruiksmeldingsplicht geldt echter alleen voor (een) verblijfsruimte(n) binnen de plaats (zie paragraaf 1.3 van deze handreiking). Er geldt daarnaast ook geen verplichting om voor het gehele vakantiepark een ontruimingsplan op te stellen, tenzij voor het gehele vakantiepark een gebruiksmelding is gedaan. Vanuit brandveiligheidsoogpunt wordt echter aangeraden om evenwel een ontruimingsplan op te stellen voor het gehele vakantiepark.

Volgens lid 4 van artikel 4.22 moeten er voldoende personen aangewezen en aanwezig zijn die de benodigde taken kunnen uitvoeren waaronder de werkzaamheden die omschreven zijn in het ontruimingsplan.

Bevoegd gezag

Burgemeester en wethouders.

Overige aandachtspunten met betrekking tot brandveiligheid

- > In de bouwregelgeving wordt geen rekening gehouden met een brand buiten het gebouw, een bouwsel of een plaats die de personen binnen het gebouw, een bouwsel of een plaats bedreigt.
- > Het ontruimen van een onderneming is een verantwoordelijk voor de ondernemer zelf vanuit de Arbowet. Er geldt echter geen wettelijke verplichting voor een ontruimingsplan voor het gehele vakantiepark. Het is echter wel aan te raden om een dergelijk ontruimingsplan op te stellen. Hiervoor kan het *Model ontruimingsplan recreatieterreinen*¹³ worden gebruikt. In dit model wordt ook rekening gehouden met een natuurbrand die het vakantiepark bedreigt.
- > Richt het vakantiepark zo in dat er minimaal twee uitgangen zijn via welke er in verschillende windrichtingen kan worden gevlucht om te voorkomen dat een (natuur)brand beide uitgangen tegelijkertijd bedreigt of om te voorkomen dat de weg geblokkeerd is.
- > Uitgangspunt in de regelgeving is dat personen gemiddeld zelfredzaam zijn. In de praktijk is dit niet altijd het geval en kunnen er groepen personen aanwezig zijn die minder of niet zelfredzaam zijn. Deze groepen hebben hulp nodig om in geval van brand het bedreigde gebied te verlaten. Personen die onder invloed zijn van bijvoorbeeld alcohol zijn soms ook niet-zelfredzaam. Bij het inrichten van de interne organisatie kan hier rekening mee worden gehouden.

Casus

Op 7 augustus 2018 vindt er in het begin van de middag een natuurbrand plaats in natuurgebied Doldersummerveld te Wateren (Drenthe). De brand ontstaat op ongeveer 900 meter afstand van een vakantiepark (camping). Door de windrichting breidt de brand zich uit in de richting van de camping. Al snel vormt de rook van de brand een bedreiging voor personen die op de camping aanwezig zijn en daarom wordt de opdracht gegeven de camping te ontruimen. Door vliegvuur verplaatst de brand zich sneller dan verwacht. Dankzij een ander vegetatietype vlak voor het gebied waarin de camping zich bevindt en het draaien van de wind kan de brand in de richting van deze camping worden gestopt. Door het draaien van de wind verandert echter ook de brand van richting, waardoor plots andere nabij gelegen vakantieparken worden bedreigd. Nadat de brand onder controle is gebracht, kunnen de gasten in de loop van de avond weer terug naar de vakantieparken.

¹³ <https://archieff.nipv.nl/wp-content/uploads/sites/2/2022/03/20111122-VNOG-VGGM-Model-ontruimingsplan-recreatieterreinen-mhoo-scenario-natuurbrand.pdf>

2.4 Inzet van hulpdiensten op een vakantiepark

Om te kunnen helpen bij de ontruiming bij een brand op of nabij een vakantiepark en om de brand te kunnen bestrijden, is het van belang dat er op het park voldoende voorzieningen en hulpmiddelen voor hulpdiensten zijn om hun werk te kunnen uitvoeren. Denk bijvoorbeeld aan genoeg ontsluitingswegen met voldoende breedte, opstelplaatsen voor de brandweerauto(s) en een toereikende bluswatervoorziening.

2.4.1 Wet- en regelgeving

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet het bevoegd gezag van de gemeente (Burgemeester en Wethouders) de bereikbaarheid van en de bluswatervoorziening voor bouwwerken zelf gaan regelen in het omgevingsplan. Daarin kunnen ook specifieke zaken voor vakantieparken worden geregeld. De huidige eisen uit het Bouwbesluit 2012 komen met de inwerkingtreding van het Bbl te vervallen. In het Bbgop zijn voorschriften opgenomen over de bereikbaarheid en de bluswatervoorziening van plaatsen en bouwsels. De verwachting is dat ook deze voorschriften komen te vervallen en in het omgevingsplan worden opgenomen.

Wanneer de gemeente in het omgevingsplan geen voorschriften opneemt over bereikbaarheid en bluswatervoorzieningen, dan gelden tot 2029 de voorschriften uit de zogenaamde 'bruidsschat' die is opgenomen in het Invoeringsbesluit Omgevingswet. Dit zijn voorschriften (zoals voor bluswater en bereikbaarheid) die vanuit het Bouwbesluit 2012 worden gedecentraliseerd en door gemeenten in het lokale omgevingsplan kunnen worden opgenomen. Voor 1 januari 2029 moet dit onderwerp geregeld zijn in het omgevingsplan.

2.4.2 Bevoegd gezag

De eindverantwoordelijkheid voor de (openbare) bluswatervoorziening en bereikbaarheid ligt bij de gemeente op basis van artikel 2 van de Wet veiligheidsregio's. De veiligheidsregio heeft een adviesfunctie op het gebied van bluswater en bereikbaarheid in omgevingsplannen op basis van artikel 5.2 van het Bkl. In de toelichting van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl, Staatsblad 2018, 292) wordt verwezen naar de *Handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019*¹⁴ van Brandweer Nederland (2020). Deze handreiking bevat een specifiek onderdeel voor een natuurlijke omgeving.

2.4.3 Interventiekennmerken uit het kenmerkenschema

In welke mate er op het vakantiepark een inzet van de brandweer noodzakelijk is, is afhankelijk van het brandscenario waar de brandweer mee te maken krijgt (de brandkenmerken), de mate waarin de brand de mensen op het vakantiepark bedreigt en de mate van zelfredzaamheid van de door de brand bedreigde mensen (mensenkenmerken). Daarnaast spelen ook de vakantieparkkenmerken (grootte, aantal gasten) en de omgevingskenmerken (natuur, wegen, verkeersafwikkeling, etcetera.) een rol.

¹⁴ <https://archieff.nipv.nl/wp-content/uploads/sites/2/2022/03/20200117-BRWNL-Handreiking-Bluswatervoorziening-en-Bereikbaarheid-2019.pdf>

Interventie-, brand-, en vakantieparkkenmerken

Een voorwaarde om een brand te kunnen bestrijden is dat de brandweer de locatie waar het brandt, moet kunnen bereiken en dat er voldoende bluswater beschikbaar is voor het brandscenario dat bestreden moet worden. Hoe langer het duurt voordat de brandweer de brand kan bestrijden, hoe groter de brand kan worden, hoe meer bluswater er noodzakelijk is en hoe groter de gevolgen kunnen zijn. De afstand tussen de omliggende brandweerposten en het vakantiepark, maar ook de bereikbaarheid (toegang tot het vakantiepark en het kunnen bereiken van de brand) spelen daarbij een belangrijke rol. Daarnaast speelt ook de mogelijkheid om het gebied te ontruimen een rol, zoals de verkeersafwikkeling.

In de onderstaande paragrafen worden de bereikbaarheid en de bluswatervoorziening nader uitgewerkt.

2.4.4 Verdere uitwerking aantal relevante onderwerpen

In deze paragraaf worden de volgende onderwerpen nader uitgewerkt:

- > Bereikbaarheid van bouwsels en/of bouwwerken voor hulpverleningsdiensten
- > Brandweeringang
- > Bluswatervoorziening.

Bereikbaarheid van bouwsels en/of bouwwerken voor hulpverleningsdiensten

Volgens artikel 4.23 van het Bbgop en artikel 3.128 van het Bbl moet een plaats of bouwwerk zodanig bereikbaar zijn voor de hulpdiensten, dat tijdig bluswerkzaamheden kunnen worden uitgevoerd en hulp kan worden geboden.

Verbindingsweg naar een bouwsel op een vakantiepark (Bbgop artikel 4.25)

Tussen de openbare weg en ten minste één toegang van een bouwsel (zoals bijvoorbeeld een grote tent) met een verblijfsruimte¹⁵ moet een verbindingsweg aanwezig zijn die geschikt is voor de brandweer en andere hulpverleningsdiensten. In het Bbgop worden in artikel 4.25 enkele uitzonderingen beschreven waarbij een verbindingsweg niet verplicht is.

Uitgezonderd van een verplichting tot een verbindingsweg zijn bijvoorbeeld:

- > Bouwsels met een gebruiksoppervlakte van niet meer dan 50 m²
- > Bouwsels die op ten hoogste 10 m van de openbare weg liggen
- > Bouwsels waarvoor bevoegd gezag kenbaar heeft gemaakt dat, gelet op de aard, de ligging of het gebruik van het bouwsel, geen verbindingsweg is vereist.

Lid 3 van artikel 4.25 van het Bbgop beschrijft waar de verbindingsweg aan moet voldoen.

¹⁵ Ruimte voor het verblijven van personen, artikel 1.1 van het Bbgop.

Zo moet:

- > de verbindingsweg worden vrijgehouden voor de hulpdiensten zodat er bij een calamiteit daadwerkelijk gebruik kan worden gemaakt van de weg;
- > de toegang tot de verbindingsweg, als deze bijvoorbeeld door een hek, slagboom of paaltjes is afgesloten, snel en gemakkelijk kunnen worden geopend of worden ontsloten met een systeem dat in overleg met de brandweer is bepaald.

Artikel 4.25, derde lid van het Bbgbop geeft de volgende eisen voor een verbindingsweg:

- > een breedte van tenminste 4,5 m
- > een verharding over een breedte van tenminste 3,25 m, die geschikt is voor motorvoertuigen met een massa van ten minste 14.600 kilogram
- > een vrije hoogte boven de kruin van de weg van ten minste 4,2 m, en
- > een doeltreffende afwatering.

Artikel 4.25, derde lid, van het Bbgbop geeft tevens aan dat hiervan in het bestemmingsplan of gemeentelijke verordening mag worden afgeweken.

Voor meer informatie over de verbindingsweg wordt eveneens verwezen naar de *Handreiking bluswater en bereikbaarheid 2019* van Brandweer Nederland (2020); paragraaf 4.1 van genoemde handreiking gaat specifiek over de bereikbaarheid voor hulpverleningsvoertuigen. Hierin worden ten opzichte van het Bbgbop ook aanvullende adviezen gegeven voor bijv. de massa van specifieke brandweervoertuigen zoals waterwagens en schuimblusvoertuigen.

Aandachtspunten:

- > De inrichting van het vakantiepark en/of de omgeving waarbinnen het vakantiepark zich bevindt, kan tot gevolg hebben dat een eventuele ontruiming van het park de bereikbaarheid van de hulpdiensten (nadelig) beïnvloedt en andersom. Personen die al dan niet met voertuigen de plaats verlaten, gebruiken dezelfde weg als de hulpdiensten.
- > Bij een vakantiepark in of tegen een natuurgebied kan bijvoorbeeld een extra toegang voor hulpdiensten noodzakelijk zijn of een extra toe- en uitgang die kan dienen als alternatieve evacuateroute voor personen op het vakantiepark in geval van een calamiteit.

Verbindingsweg naar een bouwwerk op een vakantiepark

Het Bouwbesluit 2012 geeft in artikel 6.37 de voorschriften met betrekking tot de bereikbaarheid van hulpdiensten. De bereikbaarheid van bouwwerken en de opstelplaats daarbij zijn onderwerpen die na de inwerkingtreding van de Omgevingswet opgenomen moeten worden in een omgevingsplan en door de gemeente zelf geregeld moeten worden. Een mogelijkheid is om in het omgevingsplan te verwijzen naar de *Handreiking Bluswatervoorziening en Bereikbaarheid 2019* (Brandweer Nederland, 2020). Deze handreiking biedt relevante informatie, praktische handvatten en uitgangspunten op basis waarvan het bereikbaarheidsbeleid kan worden opgesteld en vastgesteld. Zoals eerder aangegeven wordt in de toelichting van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) ook naar dit document verwezen.

Brandweeringang

Bouwsels (Bbgbop artikel 4.24)

Een bouwsel met een verblijfsruimte moet een brandweeringang hebben, tenzij het bevoegd gezag kenbaar heeft gemaakt dat dit niet is vereist. Voor bouwsels waarin geslapen wordt, moet de ontsluiting van de brandweeringang in overeenstemming met de brandweer worden bepaald.

Bouwwerk (Bbl artikel 3.129)

Alleen voor een bouwwerk met een krachtens de wet voorgeschreven brandmeldinstallatie met inspectiecertificaat wordt een brandweeringang voorgeschreven. Als een gebouw meerdere toegangen heeft, kan het bevoegd gezag er middels een maatwerkvoorschrift (artikel 2.2) voor zorgen dat één of meerdere toegangen worden aangewezen als brandweergang (artikel 3.130).

Bluswatervoorziening

Niet-openbare plaatsen (Bbgbop artikel 4.19)

Een niet-openbare plaats (zoals een vakantiepark) dient een toereikende bluswatervoorziening te hebben, tenzij dat vanwege de aard, de ligging of het gebruik van die plaats naar het oordeel van bevoegd gezag niet nodig is.

De bluswatervoorziening moet onbeperkt toegankelijk zijn voor bluswerkzaamheden. Dit laatste houdt niet alleen in dat voorkomen moet worden dat de bluswatervoorziening bijvoorbeeld door auto's kan worden geblokkeerd, maar ook dat de bluswatervoorziening zowel bij droogte als bij vorst beschikbaar is.

Het bevoegd gezag beoordeelt of een bluswatervoorziening noodzakelijk is. Voor de beoordeling kan gebruikt worden gemaakt van de *Handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019* (Brandweer Nederland, 2020).¹⁶ In het omgevingsplan kan per gebied worden voorgeschreven of op een niet-openbare plaats een niet-openbare bluswatervoorziening aanwezig moet zijn. Daarbij kunnen voorwaarden worden gesteld, bijvoorbeeld dat de plaats logisch en bereikbaar moet zijn en de mogelijkheid moet bieden tot het kiezen van meerdere rijrichtingen en een zo veilig mogelijke opstelling met betrekking tot de brandbaarheid van de omliggende vegetatie.

Hierna volgt een aantal relevante onderdelen uit de *Handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019*:

> *Evenemententerrein* (artikel 3.7.1)

Voor evenemententerrein zonder bouwsels is het niet noodzakelijk om op korte afstand hiervan direct bluswater beschikbaar te hebben, omdat het uitgangspunt is dat personen op veilige afstand kunnen gaan staan ten opzichte van de brand.

¹⁶ In de *Handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019* (Brandweer Nederland, 2020) staan voorwaarden beschreven met betrekking tot de bereikbaarheid van een terrein (plaats) en opstelplaatsen voor bluswatervoorziening. De handreiking verwijst voor de voorschriften met betrekking tot de bereikbaarheid van een plaats naar het Bbgbop.

> *Tijdelijke bouwsels* (artikel 3.7.2)

Voor deze objecten is een beperkte hoeveelheid bluswater nodig. Maatgevend scenario is een brand in een bouwsel met bijbehorende gasflessen die moeten worden gekoeld of afgeschermd. Algemeen uitgangspunt is dat de externe bluswatervoorziening in de regel 60 m³/u is. In sommige gevallen kan hiervan beargumenteerd worden afgeweken tot 30 m³/u. In een natuurbrandgevaarlijke omgeving kan, zoals in de handreiking genoemd is, 90-120 m³/u nodig zijn.

> *Energietransitie* (artikel 3.7.3)

In artikel 3.7.1 van de handreiking wordt vermeld dat de energietransitie van invloed kan zijn op het soort energievoorziening dat bij tijdelijke bouwsels of op evenemententerreinen wordt gebruikt. Energievoorzieningen met bijvoorbeeld grote hoeveelheden batterijen kunnen leiden tot een andere behoefte aan bluswater. Hier is in de *Handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019* nog geen rekening mee gehouden. Zie verder paragraaf 2.5 van deze handreiking.

De terreineigenaar of -gebruiker is zelf verantwoordelijk voor het onderhouden van de eigen bluswatervoorziening.

Gebouwen nabij een openbare plaats

In artikel 6.30 van Bouwbesluit 2012 staat dat een bouwwerk een toereikende bluswatervoorziening moet hebben. Een soortgelijk artikel wordt niet opgenomen in het Bbl, omdat dit onderwerp geregeld moet gaan worden in het omgevingsplan. In het regionale of gemeentelijke bluswaterbeleid, waarnaar in het omgevingsplan kan worden verwezen, zou vastgelegd moeten zijn welke eisen er worden gesteld aan vakantieparken. In het beleid kan worden opgenomen wanneer een bluswatervoorziening noodzakelijk is en wanneer deze toereikend is. Dat kan per gemeente verschillen. De benodigde bluswatervoorziening in een gemeente met veel industrieterrein kan immers verschillen van de benodigde bluswatervoorziening in een gemeente met veel natuurgebied. Als input voor het beleid kan gebruikt worden gemaakt van de *Handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019*. In bijlage 1 van deze handreiking staan de eisen vermeld die gesteld worden aan de locatie van een brandkraan, geboorde putten, open water of een bluswaterriool. Uiteraard geldt ook hier de opmerking uit de handreiking dat de energietransitie kan leiden tot de noodzaak voor een extra bluswatervoorziening.

De primaire verantwoordelijkheid voor de aanwezigheid van een bluswatervoorziening ligt op basis van de Wet veiligheidsregio's bij de gemeente. Wanneer echter de openbare bluswatervoorziening niet toereikend is (vanwege een te grote afstand of onvoldoende capaciteit), moet de eigenaar of exploitant zelf zorgdragen voor een goede bluswatervoorziening.

2.5 Energietransitie op een vakantiepark

Net als elders in de samenleving zien we op vakantieparken een toenemende invloed van de energietransitie, kortweg de overgang van het gebruik van kolen, olie en gas naar het gebruik van zon, wind en water als bron van energie. Deze overgang is bijvoorbeeld zichtbaar aan een toename van het aantal zonnepanelen, van het laden van elektrische voertuigen en fietsen en van de aanwezigheid van accu's. Hiermee gaan nieuwe veiligheidsrisico's gepaard. Wet- en regelgeving bieden op dit ogenblik nog slechts beperkt aanknopingspunten voor dergelijke veiligheidsrisico's. Voor meer informatie over het veilig omgaan met nieuwe energiebronnen en energiedragers wordt verwezen naar de kennisbundels over de energietransitie van het NIPV (<https://nipv.nl/energietransitie/>).

De energietransitie kan zorgen voor nieuwe brandrisico's op vakantieparken. Door de brandkenmerken te analyseren en het kenmerkenschema toe te passen (zie paragraaf 2.2) kan inzicht worden verkregen in de invloed van het brandrisico op de mate van brandveiligheid. Er wordt in deze paragraaf ingegaan op energieproductie middels zonnepanelen (een PV-installatie), energieopslag en elektrische transportmiddelen.

Casus

Een vakantiepark wil elektrische scooters, fietsen en steps gaan verhuren. De vervoermiddelen worden gestald en opgeladen in een ruimte die grenst aan een recreatieruimte. Op het dak van het gebouw wil men zonnepanelen plaatsen en in het gebouw zelf een batterij van 20 kWh om de opgewekte stroom op te slaan, zodat de vervoermiddelen 's nachts met deze stroom kunnen worden opgeladen.

Elektriciteit opslag systeem (EOS)

Wetgeving van toepassing:

Woningwet of Bbl als het EOS op, aan of in een gebouw wordt geplaatst. Omdat het EOS onderdeel is van de elektrische installatie van het gebouw, is daarop de NEN 1010 (aangestuurd door het Bbl) van toepassing (IFV, 2020).

Bevoegd gezag:

Gemeente.

Vergunningsplicht:

Mede afhankelijk van de omvang en positie van het EOS kan zowel een omgevingsvergunning voor het bouwen als een vergunning om te mogen afwijken van het omgevingsplan (strijdig planologisch gebruik) noodzakelijk zijn.

Omgevingsplan:

In het omgevingsplan kunnen voorschriften worden opgenomen over onder andere bluswater en bereikbaarheid. .

Advies

In de *Handreiking voor een veilige plaatsing van zonnepanelen in combinatie met Elektriciteit Opslag Systemen (IFV, 2020)*¹⁷ staan maatregelen die genomen kunnen worden om de bereikbaarheid in geval van en bestrijdbaarheid van een calamiteit te vergroten, evenals de veiligheid van het systeem in algemene zin. De handreiking is geschreven voor woongebouwen, maar de adviezen kunnen grotendeels overgenomen worden voor een vakantiepark.

Brandkenmerken – energieopslag / elektrische transportmiddelen

In een EOS, maar ook in een accupakket van een elektrisch transportmiddel, kan een zogenaamde ‘thermal runaway’ ontstaan. Dit is een proces waarbij de temperatuur in het accupakket steeds verder oploopt, wat leidt tot hoge temperaturen en het vrijkomen van giftige en brandbare gassen. Een dergelijke brand is niet of nauwelijks te blussen en kan voor een snelle branduitbreiding zorgen, met name als er meerdere elektrische transportmiddelen met een accu naast elkaar staan. Er kan in korte tijd veel giftige rook vrijkomen (onder andere waterstoffluoride, lithiumoxide en zoutzuur). Deze rookontwikkeling gaat sneller dan bij een normale brand het geval is. Een aandachtspunt is de locatie van de stalling of opslaglocatie ten opzichte van vluchtwegen.

Interventiekenmerken – energieopslag / elektrische transportmiddelen

Een thermal runaway in een accupakketpakket of een EOS is niet of nauwelijks te bestrijden. Een interventie aan het begin van een incident door de interne organisatie zal in de meeste gevallen niet mogelijk zijn, mede omdat er sprake is van giftige rook. Afhankelijk van de locatie van het accupakketpakket of EOS zal een ontruiming van een gebouw of een ontruiming van (een deel van) het vakantiepark noodzakelijk zijn. Het zogenaamde effectgebied is in het laatste geval mede afhankelijk van de meteorologische omstandigheden.

Elektrische transportmiddelen

Wetgeving van toepassing: Activiteitenbesluit, Warenwet, Richtlijn ‘Algemene Productveiligheid’ (richtlijn 2001/95).

Bevoegd gezag:

Gemeente, NVWA (productveiligheid).

Advies: Laat de accu van een elektrisch transportmiddel op in een apart brandcompartiment dat niet grenst aan een vluchtroute en van buitenaf goed te bereiken is door de brandweer.

Brandkenmerken – energieopslag / elektrische transportmiddelen

Zie bij Elektriciteitopslagsysteem (EOS).

¹⁷ *Energieopslag en/of -opwekking op daken van collectieve woongebouwen. Handreiking voor een veilige plaatsing van zonnepanelen in combinatie met Elektriciteit Opslag Systemen (IFV 2020); <https://nipv.nl/wp-content/uploads/2022/03/20201008-IFV-Energieopslag-en-opwekking-op-daken-collectieve-woongebouwen.pdf>*

Interventiekenmerken - energieopslag / elektrische transportmiddelen
Zie bij Elektriciteitopslagsysteem (EOS).

PV-installatie (zonnepanelen)

Net als bij andere elektrische installaties kan een brand ontstaan in een onderdeel van een PV-installatie. Het brandscenario is afhankelijk van de locatie waar de zonnepanelen worden geplaatst.

Wetgeving van toepassing:

Woningwet / Bbl: de PV-installatie is een onderdeel van de elektrische installatie van het gebouw en daar is NEN 1010 (aangestuurd door het Bbl) op van toepassing. De zonnepanelen moeten voldoen aan de gestelde brandklasse uit het Bbl en mogen geen negatieve invloed hebben op de eisen die in het Bbl worden gesteld met betrekking tot het beperken van de uitbreiding van brand.

Bevoegd gezag:

Gemeente.

Vergunningsplicht:

Bij een beschermd dorps- of stadsgezicht of een monument kan een vergunning noodzakelijk zijn. Als de zonnepanelen worden geïntegreerd in een gevel- of dakconstructie is een omgevingsvergunning noodzakelijk.

Advies: In de *Handreiking risicobeheersing advies veilige PV-systemen* (Brandweer Nederland, 2020)¹⁸ staan aandachtspunten en adviezen waarmee de brandveiligheid bij toepassing van een PV-installatie kan worden vergroot. De meeste branden in PV-installaties ontstaan door fouten in het ontwerp of bij de installatie van het systeem. Door een Scios-Scope-12-keuring te laten uitvoeren kan de kans op een brand in PV-installaties worden verkleind.

Brandkenmerken – PV-installatie (zonnepanelen)

Als er zonnepanelen zijn aangebracht op een dak met een brandbare dakbedekking en/of isolatie zal de brand snel over kunnen slaan naar het gebouw zelf. De positionering van de zonnepanelen ten opzichte van het dak heeft een negatieve invloed op de brandverspreiding, omdat de vlammen worden afgebogen en de hitte niet vrij kan wegstromen. Als de zonnepanelen over een scheiding tussen twee brandcompartimenten heen worden geplaatst, kan dit van negatieve invloed zijn op het voldoen aan de wdbbo-eis (brandwerendheid) tussen deze brandcompartimenten.

Interventiekenmerken – PV-installatie

Een brand onder zonnepanelen is lastig te bereiken; het bluswater wordt immers tegengehouden door de panelen. Daarnaast kan een deel van de PV-installatie niet spanningsloos worden gemaakt; de zonnepanelen blijven bij voldoende lichtinval energie leveren. Installatieonderdelen die onder spanning blijven staan vormen een risico voor de brandweer, wat van invloed kan zijn op de inzetstrategie van de brandweer.

¹⁸ <https://nipv.nl/wp-content/uploads/2022/03/20201201-BRWNL-Handreiking-risicobeheersing-Advies-veilige-PV-systemen.pdf>

2.6 Overige onderwerpen

De laatste jaren worden net als kleine bijgebouwen ook steeds meer sauna's en jacuzzi's op vakantieparken geplaatst. Dit kan brandveiligheidsrisico's met zich meebrengen. Zorg voor voldoende afstand ten opzichten van (brandbare) beplanting, vakantiehuisjes en andere bouwsels. Laat de installatie ervan bovendien uitvoeren door een erkend installateur.

Bijlage 1 Afkortingen

APV	Algemene plaatselijke verordening
Bal	Besluit activiteiten leefomgeving
Bbgbop	Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen
Bbl	Besluit bouwwerken leefomgeving
Bkl	Besluit kwaliteit leefomgeving
Chw	Crisis- en herstelwet
EOS	Elektriciteit opslag systeem
NIPV	Nederlands Instituut Publieke Veiligheid
NVBR	Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (nu: Brandweer Nederland)
NVWA	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
PV	photovoltaic (NL: fotovoltaïsch)
VGGM	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNOG	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Wabo	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
wbdbo	weerstand tegen branddoorslag en brandoverslag
Wro	Wet ruimtelijke ordening

Bijlage 2 Wet- en regelgeving

Tabellen

Tabel 1 Nadere toelichting op de Omgevingswet

Omgevingswet	
Omschrijving	Wetten voor de leefomgeving zijn hierin gebundeld.
Doel	De Omgevingswet richt zich op het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit (vastgelegd in artikel 1.3).
Relatie met andere wet- en regelgeving	Voor bepaalde bouw -en verbouwactiviteiten is een omgevingsvergunning verplicht. Onder de Omgevingswet wordt de huidige omgevingsvergunning voor het bouwen in twee delen 'geknipt': de omgevingsplanactiviteit en de (technische) bouwactiviteit. De omgevingsplanactiviteit omvat alle lokale regels vastgelegd in het omgevingsplan, zoals de ruimtelijke regels en welstand. Eisen voor de bouwactiviteit staan in het Bbl. De omgevingswet vervangt de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de Wet Milieubeheer, de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), de Crisis- en herstelwet (Chw) en de Waterwet.

Tabel 2 Nadere toelichting op het Besluit bouwwerken leefomgeving

Bbl	
Omschrijving	Het Bbl is de opvolger van het huidige Bouwbesluit 2012 en bevat alle technische voorschriften waaraan bouwwerken in Nederland moeten voldoen. In het Bbl staat beschreven voor welke (ver)bouwactiviteiten een omgevingsvergunning verplicht is en aan welke technische eisen deze tenminste moet voldoen.
Bevoegd gezag	Het college van burgemeester en wethouders is het bevoegd gezag bij een gebruiksmelding, voor het opstellen van een maatwerkvoorschrift en voor het beslissen op een aanvraag om toestemming tot het treffen van een gelijkwaardige maatregel.
Doel	Het doel van het Bbl is om bouwwerken een minimale kwaliteit op het gebied van veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en bescherming van het milieu te bieden. De inhoudelijke brandveiligheidsvoorschriften zijn opgenomen in hoofdstuk 3 (bestaande bouw), hoofdstuk 4 (nieuwbouw) en hoofdstuk 5 (verbouw en verplaatsing van een bouwwerk en wijziging van een gebruiksfunctie).

Relatie met andere wet- en regelgeving	Het Bbl wordt aangestuurd door de Omgevingswet. De voorschriften in het Bbl gelden voor permanente bouwwerken, maar ook voor tijdelijke bouwwerken. Volgens de toelichting van het Bbgbop valt uit de toelichting bij het Bouwbesluit 2012 af te leiden dat bij tijdelijke bouwwerken moet worden gedacht aan semipermanente constructies zoals een bouwkeet, een noodlokaal bij een school en een noodwinkel, alsmede seizoensgebonden bouwwerken als strandpaviljoens die vaak van maart tot oktober dienstdoen. Kortom: een tijdsperiode van al gauw een aantal maanden tot maximaal 15 jaar. In het Bbgbop gaat het evenwel om de constructies die worden opgericht of neergezet om werkelijk slechts kortstondig ter plaatse dienst te doen, zoals feesttenten en tijdelijke tribunes. Mede om ten opzichte van 'bouwwerk als bedoeld in het Bbl' duidelijkheid te scheppen is in het Bbgbop in de definitie van 'bouwsel' opgenomen dat het bedoeld is om 'kortstondig op een plaats te functioneren'. Dit is bewust een niet scherp afgebakende periode, omdat er ruimte moet zijn voor maatwerk, waarbij de brandveiligheid het beslissende criterium moet zijn. Bij 'kortstondig' als bedoeld in het Bbgbop kan worden gedacht aan periode van maximaal 6 maanden dat het bouwsel op een plaats.
Praktisch voorbeeld: Gebruiksmelding voor het gebruik van bouwwerken.	Voor het gebruik van een aantal typen bouwwerken moet, afhankelijk van het aantal personen volgens, artikel 6.7 t/m 6.10 van het Bbl ten minste 4 weken voor ingebruikname van het bouwwerk een gebruiksmelding worden gedaan. Voor het gebruik van bouwwerken op vakantieparken geldt dat in grote lijn in de volgende gevallen: > 10 personen: bijeenkomstfunctie voor kinderen jonger dan 12 jaar, logiesfunctie in een logiesgebouw > 50 personen: andere bijeenkomstfuncties (bijv. horeca), andere logiesfuncties (bijv. jeugdherberg), sportfunctie (bijv. sportzaal), winkelfunctie > 150 personen: kantoor- en industriefunctie.

Tabel 3 Nadere toelichting op het Besluit activiteiten leefomgeving

Bal	
Omschrijving	Hierin staan algemene regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving, met name op milieugebied. Ook staat in het Bal of voor die activiteiten een melding of omgevingsvergunning nodig is. Over het algemeen zal van een melding of vergunningsplicht als bedoeld in het Bal voor vakantieparken geen sprake zijn. Mogelijk wel voor bijbehorende zwembaden (chlor), of relatief grote opslag van gas op het vakantiepark.
Bevoegd gezag	Burgemeester en wethouders.
Doel	Het Bal is onder andere gericht op de bescherming van het milieu als gevolg van activiteiten die in de omgeving worden uitgevoerd.

Relatie met andere wet- en regelgeving	Het Bal wordt net als het Bbl en het Bkl aangestuurd door de Omgevingswet. In het Bal is ook aangegeven welke zaken m.b.t. milieu in het omgevingsplan geregeld kunnen worden.
Praktisch voorbeeld	Het Bal geeft o.a. voorschriften milieubelastende activiteiten, zoals: > Par. 4.91: Opslag van propaan/propeen, bijv. opslag van propaan > 13 m³. Opslag van bepaalde hoeveelheden gassen in het Bal is vergunningplichtig / meldingsplichtig. > Art. 3.24: aanwijzing milieubelastende activiteiten > 250 l voor vloeibare gevaarlijke stoffen met een bepaalde ADR-klasse. > Art. 3.25: aanwijzing vergunningplichtige gevallen voor opslag gevaarlijke stoffen met bepaalde ADR-klasse en hoeveelheid.

Tabel 2 Nadere toelichting op het Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen

Bbgbop	
Omschrijving	Veel regels in het Bbgbop hebben betrekking op plaatsen waar groepen mensen in georganiseerd verband bij elkaar zijn, zoals openluchtfestivals, maar ook op (delen van) kampeerterreinen. In het Bbgbop worden regels gesteld over het brandveilig gebruik van voor mensen toegankelijke plaatsen, en over de basishulpverlening op die plaatsen.
Bevoegd gezag	Het college van Burgemeester en wethouders.
Doel	Doel van het Bbgbop is met name uniformering van voorschriften voor het brandveilig gebruik van voor mensen toegankelijke plaatsen, anders dan bouwwerken. Hoofdstuk 2 gaat over de gebruiksmelding. Hoofdstuk 3 bevat de technische voorschriften. Hoofdstuk 4 geeft voorschriften voor installaties en de organisatie. Hoofdstuk 5 geeft voorschriften voor het gebruik.
Relatie met andere wet- en regelgeving	Het Bbgbop wordt aangestuurd door artikel 3, derde lid, van de Wet veiligheidsregio's en is in plaats gekomen van de regels die opgenomen waren in gemeentelijke verordeningen. De inhoud van hoofdstuk 3 (technische voorschriften) van het Bbgbop bevat grote overeenkomsten met het Bbl.
Praktisch voorbeeld: Gebruiksmelding is gekoppeld aan het gebruik van een plaats in de volgende situaties	> In een verblijfsruimte op die plaats wordt bedrijfsmatig of in het kader van verzorging nachtverblijf geboden aan meer dan 10 personen. > In een verblijfsruimte op die plaats wordt verzorging geboden aan meer dan tien personen onder 12 jaar, of aan meer dan 10 lichamelijk of verstandelijk gehandicapte personen. > Een verblijfsruimte op die plaats is bestemd voor meer dan 150 personen tegelijk. > In een situatie waarbij er sprake is van een gelijkwaardige oplossing als bedoeld in artikel 1.4 van het Bbgbop.

Tabel 5 Nadere toelichting op het omgevingsplan

Omgevingsplan	
Omschrijving	Hierin is aangegeven in welke gebieden welke functies toegelaten zijn. Dit kan betekenen dat er in bepaalde gebieden mogelijk niet gebouwd mag worden in verband met contouren (omgevingsveiligheid en/of geluid) of alleen bepaalde functies zijn toegelaten.
Bevoegd gezag	Het college van Burgemeester en Wethouders. Tot 2029 hebben gemeenten hebben de tijd om een omgevingsplan voor hun grondgebied vast te stellen.
Doel	Een aantal (technische) onderwerpen, zoals bluswater en bereikbaarheid worden gedecentraliseerd. Hierdoor kan het bevoegd gezag die onderwerpen zelf regelen in het omgevingsplan. Een goede metafoor voor een omgevingsplan is een gereedschapskist die veel verschillende stukken gereedschap bevat waarmee de kwaliteit van de fysieke leefomgeving geborgd kan worden. Denk bijvoorbeeld aan regels voor het gebruik van percelen, welstand, afmetingen van bouwwerken, het kappen van bomen, omgevingsveiligheid, enzovoort.
Relatie met andere wet- en regelgeving	Ten opzichte van de geldende bestemmingsplannen worden in het omgevingsplan meer onderwerpen geregeld: alle lokale, ruimtelijke regelgeving is erin opgenomen.
Praktisch voorbeeld	Voor een kampeerterrein op een vakantiepark kan het betekenen dat in het omgevingsplan (net zoals in een bestemmingsplan) bijvoorbeeld de maximale dichtheid aan en minimale afstanden tussen (verschillende) kampeermiddelen voorgeschreven zijn. De veiligheid van kampeermiddelen kan niet met omgevingsplanvoorschriften gereguleerd worden, echter wel de ruimtelijke indeling van recreatieve terreinen en dus maximale dichtheden en minimale afstanden ten aanzien van situering van kampeermiddelen. Vanuit brandveiligheidsoogpunt zijn minimale afstanden (of brandwerende voorzieningen ten aanzien van situering van kampeermiddelen) in het Bbgbop geregeld. Dit geldt ook voor terreininrichting en bluswatervoorziening. Voor bouwwerken is dat geregeld in het Bbl.

Tabel 6 Nadere toelichting op de Algemene plaatselijke verordening

APV	
Omschrijving	Ook onder de Omgevingswet blijven evenementen een bevoegdheid van het bestuursorgaan burgemeester. Daardoor moeten ze gedeeltelijk buiten het omgevingsplan worden geregeld in bijvoorbeeld een evenementenvergunning op grond van de Apv. Per 1 januari 2023 moet de APV zijn aangepast aan de Omgevingswet. Een model daarvoor heeft de VNG reeds beschikbaar gesteld. ¹⁹
Bevoegd gezag	Het college van Burgemeester en Wethouders.
Doel	Handhaving van de openbare orde.
Relatie met andere wet- en regelgeving	Onder de Omgevingswet krijgen gemeenten meer mogelijkheden om evenementen in het omgevingsplan op maat te reguleren. Denk bijvoorbeeld aan de emissie van onder meer geluid. Een deel van de regels die nu in de APV staat, zal daarom moeten worden opgenomen in het omgevingsplan. ²⁰
Praktisch voorbeeld	Brandveiligheidsonderwerpen die gemeenten nu in de APV hebben ondergebracht zijn onder andere: > vergunningplicht voor evenementen (afhankelijk van het aantal personen)> rookverbod in bossen en natuurterreinen> verbod op het stoken van vuur.

Tabel 3 Nadere toelichting op de Arbowet

Arbowet	
Omschrijving	De Arbowet regelt de verhoudingen tussen de werknemer en werkgever. Op vakantieparken is sprake van een 'arbeidsplaats' als bedoeld in de Arbowet, namelijk "iedere plaats die in verband met het verrichten van arbeid wordt of pleegt te worden gebruikt".
Bevoegd gezag	De Nederlandse Arbeidsinspectie
Doel	Het faciliteren van veiligheidsvoorzieningen voor onderhoudsmedewerkers.
Relatie met andere wet- en regelgeving	De Arboregelgeving is complementair aan de voorschriften van het Bbl, waarbij de Arbo-regelgeving eisen stelt aan een arbeidsplaats.
Praktisch voorbeeld	De verplichting voor een ontruimingsplan op een vakantiepark is geregeld in de Arbo-regelgeving, gericht op de veiligheid van medewerkers op het vakantiepark.

¹⁹ <https://vng.nl/brieven/wijziging-model-apv-ivm-omgevingswet>.

²⁰ https://vng.nl/sites/default/files/2020-12/verordeningen-en-het-omgevingsplan_20201217.pdf.

Begrippen 'kampeermiddel' en 'recreatiewoning' gemeente Ede

In het bestemmingsplan van de gemeente Ede staan 'kampeermiddel' en 'recreatiewoning' gedefinieerd zoals in het kader hieronder.

Kampeermiddel

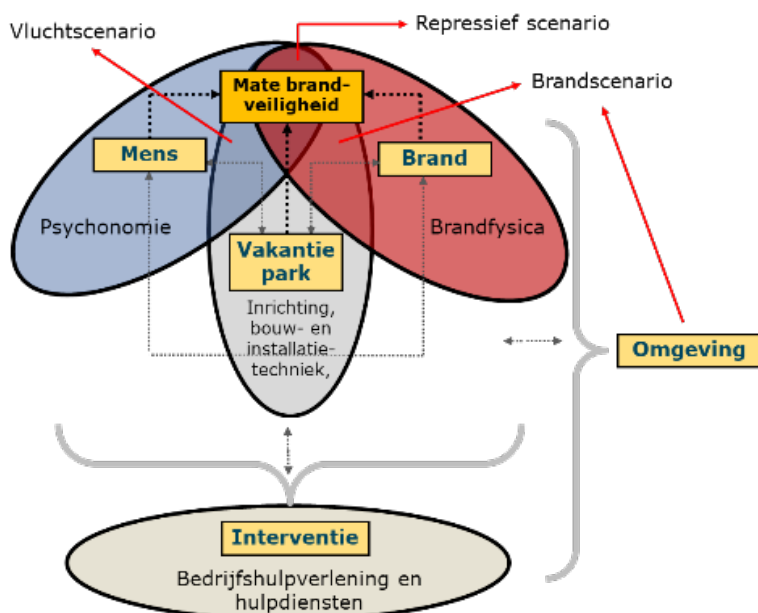
Een object, niet zijnde een bouwwerk, zijnde een tent, tentwagen, kampeerauto of caravan (met uitzondering van een stacaravan) dan wel enig ander onderkomen of enig ander voertuig of gewezen voertuig of gedeelte daarvan, die blijkens hun inrichting bestemd zijn voor het houden van recreatief (nacht)verblijf. Een stacaravan, een chalet (al dan niet op wielen) en een tenthuisje zijn niet aan te merken als een kampeermiddel.

Recreatiewoning

Een gebouw, waaronder mede verstaan een chalet of stacaravan, bestemd om uitsluitend door een huishouden of daarmee gelijk te stellen groep van personen dat het hoofdverblijf elders heeft, gedurende een gedeelte van het jaar bewoond te worden uitsluitend voor recreatieve doeleinden. Het recreatief gebruik hoeft niet plaats te vinden door wisselende personen.

Bijlage 3 Kenmerkschema vakantiepark

Het kenmerkschema (IFV, 2017) kan als hulpmiddel gebruikt worden om de factoren te identificeren die de mate van brandveiligheid positief of negatief beïnvloeden. Het geeft inzicht in de onderlinge samenhang en kan gebruikt worden om doelgericht te adviseren. Om de mate van brandveiligheid voor een vakantiepark inzichtelijk te kunnen maken, is het kenmerkschema aangepast naar een kenmerkschema voor vakantieparken. Dit kenmerkschema wordt weergegeven in figuur 1. Het benadert de brandveiligheid vanuit vijf disciplines in onderlinge samenhang: de brandkenmerken, de kenmerken van het vakantiepark, de menskenmerken, de interventiekenmerken en de omgevingskenmerken.

Figuur 1: Kenmerkschema vakantiepark

In het schema is het kenmerk 'gebouw' aangepast naar 'vakantiepark'. Hieronder valt onder andere de inrichting van het vakantiepark, maar ook de gebouwen, bouwsels en installaties die op het vakantiepark staan. Bij het brandscenario is er bewust voor gekozen om niet alleen uit te gaan van een brand op het vakantiepark zoals een brand in een gebouw of een bouwsel, een voertuigbrand of een brand in de vegetatie, maar ook om te kijken naar eventuele brandscenario's in de omgeving die het park kunnen bedreigen, zoals een natuurbrand.

Bijlage 4 Bronnen

- Brandweer Nederland (2020) [Handreiking bluswatervoorziening en bereikbaarheid 2019.](#)
- Brandweer Nederland (2020) [Handreiking risicobeheersing. Advies veilige PV-systemen.](#)
- Brandweer Nederland (2021) [Toolbox gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing.](#)
- Brandweer Nederland (z.d.) [Natuurbrandtips recreanten in natuurgebieden](#)
- Brandweer Nederland (z.d.) [Natuurbrandtips recreatieondernemers in natuurgebieden](#)
- Gemeente Harderwijk (2020) [Notitie brandveiligheidseisen en richtlijnen voor vakantieparken Harderwijk](#)
- IFV (2017) [Basis voor brandveiligheid.](#)
- IFV (2020) [Energieopslag en/of -opwekking op daken van collectieve woongebouwen. Handreiking voor een veilige plaatsing van zonnepanelen in combinatie met Elektriciteit Opslag Systemen](#)
- IFV (2021) [Handreiking Bouwtechnische regels onder de Omgevingswet.](#)
- NIPV (2021-2022) [Kennisbundels energietransitie](#)
- NVBR (2007) *Handreiking Brandveiligheid Kampeertreinen.*
- Programma Vitale Vakantieparken (2019) [Programmaplan vitale vakantieparken 2019-2022.](#)
- VNG (2020) [Handreiking verordeningen en het omgevingsplan](#)
- VNG (2021) Ledenbrief 21/054 [Wijziging Model-APV i.v.m. Omgevingswet](#)
- VNOG & VGGM (2011) [Model ontruimingsplan recreatieterreinen.](#)

Bijlage 5 Respondenten

De *Handreiking brandveiligheid voor 'vitale vakantieparken'* is mede tot stand gekomen op basis van interviews met de volgende personen.

Arjan Eilander	Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland
Peter Geurts	gemeente Ede
Sandra Janssen	gemeente Ede
Astrid van Schaijk	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Ernst-Jan Slieker	gemeente Putten
Sylvie Uenk	gemeente Putten
Daisy van Voorst	gemeente Ermelo